

KIELI KESKUS TELUA

6/1993

Language Centre News

Kolumninvaltaajat	1
Faktaa - ei Fiktiota!	3
Chomskya kokemassa Hannele Dufva - Anna Mauranen	4
Kielitiede ja tulosvastuun kourat Hannele Dufva - Anu Halvari	8
Tietotekniikan opetussovellusten kehitysnäkymiä - kuulumisia kahdesta alan konferenssista Yhdysvalloista Maija Tammelin	16
Zwischen Gestern und Morgen Birgit Kretschmann	18
KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY	
Wege der Erforschung Deutsch-Finnischer Kulturunterschiede in der Wirtschaftskommunikation	22
TIEDOTUKSIA - INFORMATION	
Nauhoitepalvelu tiedottaa	24
Väitöksiä	45

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

Julkaisija:

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
Telefax 941-603 521

Vastaava**toimittaja:**

Hannele Dufva
puh. 941-603 535
E-mail: dufva@finjyu.bitnet

Toimittajat:

Minna-Riitta Luukka
puh. 941-603 533
E-mail: luukka@finjyu.bitnet

Sabine Ylönen

tel. 941-603 534
E-mail: sabyl@jylk.jyu.fi,
sabyl@tukki.jyu.fi

Ilmoitukset:

Helena Valtanen
puh. 941-603 542
E-mail: valtanen@jyu.fi

Ilmestyy 10 kertaa vuodessa
Tilaushinnat 1993:
Vuosikerta 70 mk
Ulkomaat 100 mk

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 1000 mk
1/2 s. 500 mk
Materiaalin tulee olla toimituksessa ilmestymiskuukautta edeltävän kuun 15. päivään mennessä.

KOLUMNINVALTAAJAT

Olemme nyt iloksemme saaneet selityksen sille, miksi suomalaiset ovat sellaisia kuin he ovat (Ja tiedättehän te millaisia he ovat: kömpelöitä ja onnettomia toljottelevia tassukoita, jotka kaiken lisäksi joutuvat tapaturmiin ja onnettomuuksiin useammin kuin ruotsinkieliset maanmiehensä...). Iltalehti raportoi uutisessaan (22.5.1993) Frode Strömnäsin tutkimuksista, joilla on pystytty osoittamaan, että pysähtynyt maailmankuvamme, heikko liikkeen tajumme, huonot televisiodraamamme ja surkea menestyssemme pallopeleissä kaikki ovatkin suomalaisugrilaisen kielemme syytä. Ja kun syy on selvitetty, on tietysti apukin lähellä. Kielellinen ensiapuosastomme tarjoaa sekä lyhyen tähtäimen lievitystä että pitkän tähtäimen saneeraussuunnitelmia suomen kielen varalle.

Suomalaisen latteuteen ja kyvyttömyyteen tajuta prosesseja ovat Iltalehden uutisen mukaan syynä lähinnä puuttuvat prepositiot. Hyljätäkäämme siis syvyyttä vieroksuva yksiulotteinen sijasysteemimme ja ryhtykäämme kehittämään kielemme oikeaa indoeurooppalaista tapaa ilmaista asiat syvällisesti. Siinä sivussa kehittyy pikku hiljaa myös ajattelumme eurokuntoon.

Muutamit sijat voidaan korvata välittömästi jo käytössä olevilla ilmauksilla. Instruktiivin korvaa prepositio *avulla* (siis: *tuskin po. avulla tuskan, käsintehty po. avulla käden tehty, suin päin po. avulla suun avulla pään*). Komitatiivin korvaajaksi ehdotetaan taas prepositiota *kerä* (siis: *vaimoineen po. kerä vaimojensa*). Abessiivin korvaa luontevasti *ilman* (siis: *syyttä suotta po. ilman syytä ilman suota*). Akkusatiivi ja genetiivi yhdistetään aknetiiviksi. Paikallissijat ilmaistaan seuraavilla uusilla prepositioilla. Prepositiot järjestyvät uuden aknetiivin avulla.

talossa -> *sisällä talon*
talosta -> *sisältä talon*
taloon -> *sisään talon*

talolla -> *päällä talon*
talolta -> *päältä talon*
talolle -> *päälle talon*

Ja nyt harjoittelemaan! Kun ollaan päällä loman ja vietetään aikaa päällä mökin - istutaan sisällä auringon tai ollaan päällä ongen sisällä veneen, on aikaa opiskella uutta prepositionaalista näkökulmaa sisään suomen kielen. Sitten kun on päältä mökin palattu sisään kaupungin ja päällä illan istutaan päällä terassin voidaan ottaa sisään käytön nämä uudet ajattelua syventävät taidot. Kun sujuvasti päällä uuden suomen kielen tilailee olutta päältä tarjoilijattaren voi entinen ugri hyvin kuvitella jo olevansa sisällä Euroopan, eikä enää mikään barbaari sisältä pystymetsän. Maailmankuva päätyy sisältä suomalaisugrilaisen sisään indoeurooppalaisen ja katsos vaan, päälle Suomen ja päälle suomalaisten koittavat uudet paremmat ajat. Hattu sisältä pään kun kohotamme maljan päälle tutkimuksen, joka luotsaa tietämme sisään uuden Euroopan!

Kieltä kehittämässä: Dumsky ja Lukoff

Faktaa - ei fiktiota!

Numerotietoa Korkeakoulujen kielikeskuksen toiminnasta vuonna 1992

- * Vuonna 1992 laitoksen vakinaiseen henkilökuntaan kuului johtaja, 1 erikoistutkija, 10 tutkijaa, 1 amanuenssi, 2 osastosihteeriä ja 2 toimitosihteeriä.
- * Kaksi laitoksen tutkijoista väitteli; toinen Birminghamissa ja toinen Jyväskylässä. Yhdestä tuli lisenssiaatti.
- * Laitoksessa oli meneillään 21 tutkimushanketta, joista 9 valmistui toimintavuonna.
- * Laitoksen tutkijat pitivät 22 esitelmää kotimaisissa ja kansainvälisissä konferensseissa ja seminareissa.
- * Tieteellisiä artikkeleita julkaistiin 7 ja muita alaan liittyviä artikkeleita 12.
- * Tutkijat osallistuivat kaikkiaan 30:een koti- ja ulkomaiseen seminaariin ja konferenssiin.
- * Koulutusta järjestettiin (SILC, Tutkimusseminaari, Oral Skills Workshop) ja tilaisuuksiin osallistui noin 240 henkilöä.
- * Tutkijat pitivät 24 vierailuluentoa tai luentosarjaa muiden järjestämällä kursseilla eri puolella Suomea.
- * Julkaisusarjassa ilmestyi 5 tutkimusraporttia, joista 4 oli laitoksen tutkijoiden laatimia. Lisäksi muissa sarjoissa julkaistiin 2 raporttia. Finlancesta ilmestyi yksi numero.
- * Oppimateriaalisarjassa ilmestyi 14 kirjallista materiaalia.
- * Kirjallisia oppimateriaaleja myytiin noin 14 300 kappaletta.
- * Nauhoitepalvelu välitti 1328 äänitettä ja 123 videonauhaa.
- * Lisäksi välitettiin noin 2200 kpl englannin tekstinyymmärtämisen koetta ja 540 kpl suomen kielen tasokokeita.
- * Nauhoitteita myytiin lähes 200:lle eri laitokselle.
- * Oppimateriaaleja osti lähes 600 eri asiakasta. Suurimpia asiakkaitamme olivat Helsingin, Jyväskylän ja Turun yliopistojen kielikeskukset ja eri korkeakoulujen kirjakaupat.
- * Kirjasto välitti 1059 lainaa, kokoelmat karttuivat 164 nidoksella.

CHOMSKYA KOKEMASSA

Hannele Dufva ja Anna Mauranen
Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto

Eräs vuosisatamme kielitieteellisiä vaikuttajahahmoja, Noam Chomsky, vieraili Tampereella 22. huhtikuuta. Yhteiskunnallisena vaikuttajana tunnettu kielitieteen professori Chomsky (Massachusetts Institute of Technology) ei tällä kertaa puhunut kielitieteestä, vaan luennoi 'uudesta maailmanjärjestyksestä' jota länsivallat - etenkin hänen oma kotimaansa Amerikan yhdysvallat - hänen mukaansa on määrätietoisesti ajanut ja ajaa edelleen.

Mies transformaatioiden takana

Kielitieteilijälle Chomskyn kuuleminen on tapahtuma. Tuskin kenelläkään muulla tämän hetken lingvistillä on samanlaista mainetta - jopa gloriaa - kuin hänellä. Hänen kielikäsitteensä on ollut ehdottomasti viime vuosikymmenten vaikutusvaltaisimpia. Hän johtaa ylivoimaisesti sitaatti-indeksejä. Kielitieteellisessä keskustelussa ei voi olla tavalla tai toisella viittaamatta häneen, riippumatta siitä mitä mieltä hänen käsityksistään on.

Hänen henkilönsä on tietyllä tavalla yllätys. Yllätystä ei ole niinkään karisma, jota voi odottaakin. Kovasti ei hämmästy myöskään siitä, että kaikenlainen helppohintainen guruilu ja itsetehostus puuttuu täysin: sehän seuraa luontevasti hänen yhteiskunnallisista näkemyksistään. Yllätystä on sen sijaan se luonteva ystävällisyys joka näyttää hänelle niin tyypilliseltä ja joka näkyy sekä hänen

yleisöön että vastauksissaan luennon jälkeen. Uusi lisä henkilökuvaan on myös kuiva ja terävä huumori. Chomsky viljelee puheessaan sellaista sarkasmia ja ironiaa, jonka terä suuntautuu erityisesti USA:n hallintoon ja medioihin, mutta jonka jälkeen minkään hallituksen julkilausumiin on mahdotonta suhtautua vakavasti.

Tampereelle Chomsky oli saapunut luennoimaan American Studies -symposiumiin, jossa käsiteltiin Amerikka-teemoja kolmen päivän ajan. Chomskyn luento seurasi lähes salintäydellinen yleisöä: oikeastaan hämmästyttävän vähän hänen maineeseensa nähden. Samoin mediakriitikko Chomskyn vierailu jäi ällistyttävän pienelle huomiolle maamme tiedotusvälineissä.

Moraalia vai hurskastelua?

Chomsky aloitti länsimaiden moraalista ja älyllisestä ilmapiiristä. Läntinen itsetyytyväisyys, joka on lisäksi saanut ennenkuulumatonta vahvistusta sosialistisen järjestelmän romahtamisesta, on räikeässä ristiriidassa todellisuuden kanssa. Perusteet itseihailulle ovat hatarat tai jopa irrationaaliset. Länsi (eli "Me") katsoo käyneensä ja edelleen käyvänsä jatkuvaa taistelua Hyvän puolesta Pahaa ("Niitä") vastaan. Yhdysvallat ja jotkut muut sivistyneet länsimaat (joihin Suomea ei välttämättä lueta!) määrittelevät olevansa maailman

vapauden ja demokratian edustajia. Tämä otetaan julkisessa tiedottamisessa lähtökohdaksi jota ei käy kiistäminen, olivat tosiseikat sitten mitä tahansa. Ja kun Yhdysvallat on maailman vapauttaja ja demokratian ylipappi, on sen puuttuminen toisten maiden asioihin, aseellisestikin, oikeutettua *per definitionem*. Tämä on läntisten tiedotusvälineiden linja ja ne katsovat suorittavansa lähetystehtävää. Journalismi esiintyy mieluusti hallituksen äänitorvena "ristiretkellä arvojen puolesta".

Meidän, teidän vai heidän demokratiaa?

Chomsky otti esiin useita esimerkkejä amerikkalaisesta nationalismista, protektionismista ja todellisuuden vääristelystä tiedotusvälineissä. Vapaa kauppa USA:n tyyliin ei hänen mukaansa ole välttämättä vapaata eikä edes kauppaa... Lempeästä ulkoisesta habituksesta huolimatta Chomsky ei kaihda jyrkkää kieltä arvostellessaan maansa hallitusta ja sen tiedotusta: taistelussa "oikeiden" arvojen puolesta luodaan nukkehallituksia ja avustetaan murhaajia, kiduttajia ja terroristeja. Amerikkalainen demokratia tarjoaa tavalliselle kansalaiselle vain syrjästäkatsojan osan, kun osallistujan roolit on varattu luotettavalle vallassaolijoiden piirille. Kansa pääsee äänestämään - ja sitten sukkelasti kotiin! Onhan suurten massojen ajattelua toki ohjattava. Kuitenkin juuri tätä amerikkalaista demokratiaa kaupataan - sekä indoktrinaation keinoin että verisemmin - myös muille: näennäisesti niille maille, joissa vapauden katsotaan olevan uhattuna, mutta käytännössä niille, joista katsotaan olevan hyötyä USA:n taloudellisille intresseille. Nämä maat ovat - kuten Chomsky osoitti - täysin vapaita toimimaan itsenäisesti - paitsi silloin jos ne yrittävät toimia vastoin USA:n etuja...

Lisää köyhyyttä köyhille

Maailmanlaajuisena trendinä Chomsky näki talouden jatkuvan globaalistumisen, joka ohjaa varallisuuden yhä selvemmin huippurikkaiden käsiin ja jättää heitteille yhä pahemmin kurjistuvat köyhät. Ideologisen kentän kontrolli on tässä prosessissa olennainen: niin kauan kuin huippurikkaiden intressit ovat tiedotusvälineiden näkökulman takana, vaurauden kahtiajako nähdään oikeutettuna. Liberia, Filippiinit, Brasilia: kaikki ovat toimineet läntisenä koekenttänä ja kaikissa niissä on - Chomskyn sanoin - saatu aikaan täydellinen katastrofi. Brasiliassa amerikkalaiseksi menestystarinaksi ristitty "talousapu" on tuottanut pelkkää köyhyyttä ja kurjuutta, josta erityisesti lapset joutuvat kärsimään. Lapsityövoiman käyttö, katulapset, lapsiprostituutio, huumeet ja murhat ovat menestystarinan nurja puoli. Chomskyn kuivan kommentin mukaan osoitti "todellista lahjakkuutta saada aikaan näin täydellinen katastrofi" luonnonvaroiltaan niin rikkaassa maassa kuin Brasilia.

Uusi maailmanjärjestys tarjoaa siis Chomskyn mukaan hyvin vähän uutta. Köyhät köyhtyvät, rikkaat rikastuvat ja pieni eliitti käyttää valtaa yli suurten massojen. Mutta kun sekä kieli sinänsä että erityisesti tiedotusvälineiden kieli ovat eliitin hallussa, näyttää siltä, että valtakunnassa on kaikki hyvin. Siloitteleva, pehmentävä, harhaanjohtava ja jopa vääristelevä kieli peittää yhä enemmän oman todellisuuden ankeutta. Toisaalta kielenkäytöllä luodaan viholliskuvia ja uhkakuvia, joiden avulla massaa myös pelotellaan ja kontrolloidaan.

Voiko väliintulo auttaa?

Varsinaisen luennon jälkeen yleisölle oli varattu jonkin verran aikaa esittää kysy-

myksiä. Voisiko väliintulo koskaan - esimerkiksi Bosnian tilanteessa - olla aidosti hyväksi? Chomsky epäili että nimenomaan tämä interventio ei tule tapahtumaan, koska se maksaisi 'sivistyneelle maailmalle' liikaa: valtiothan eivät tee interventioita hyvästä tahdosta vaan valtaintressien vuoksi. Maailmassa täytyisi siis tapahtua perustavanlainen muutos ennen kuin todellinen humanitaarinen interventio olisi mahdollinen. Jos tällainen olisi mahdollista, niin miksipä ei juuri sitten Bosniassa - sanoi Chomsky.

"Democracy is coming - to the USA?"

Vaikka Chomsky esiintyy hallituksensa toimien valppaana arvostelijana, hän myös luottaa oman maahan aitoihin demokraattisiin resursseihin: sananapauteen ja kansalaisliikkeisiin. Rinnastus on ehkä yllättävä, mutta Leonard Cohen, oman sarjansa suuri guru, ilmaisee samantapaisia tunteita uudella levyllään laulussa *Democracy*:

*It's coming to America first
the cradle of the best and of the worst.
It's here they got the range
and the machinery for change
and it's here they got the spiritual thirst...*

Chomsky itse on tietenkin kävelevä esimerkki sananvapauden harjoittamisesta: hän on harjoittanut tinkimätöntä kritiikkiä jo Vietnamin sodan ajoilta lähtien. Moraali ei ole näyttänyt horjuneen, eikä takki kaivanneen kääntämistä.

Kysyimme Chomskylta mikä olisi länsimaisen intellektuellin rooli tällaisessa maailmassa - mitä hän voi tehdä vastustaakseen nykyistä kehitystä. Chomsky katsoi, että intellektuellit tekevät viisaimmin jos he lyöttäytyvät yhteen mui-

den tavallisten kansalaisten kanssa. Vain kansalaisten omilla yhteisillä liikkeillä on merkitystä demokratian tavoittelussa. Tämä voi merkitä intellektuellin statuksesta luopumista, sillä valtaapitävät eivät katso suopeasti aseimensa horjuttamista.

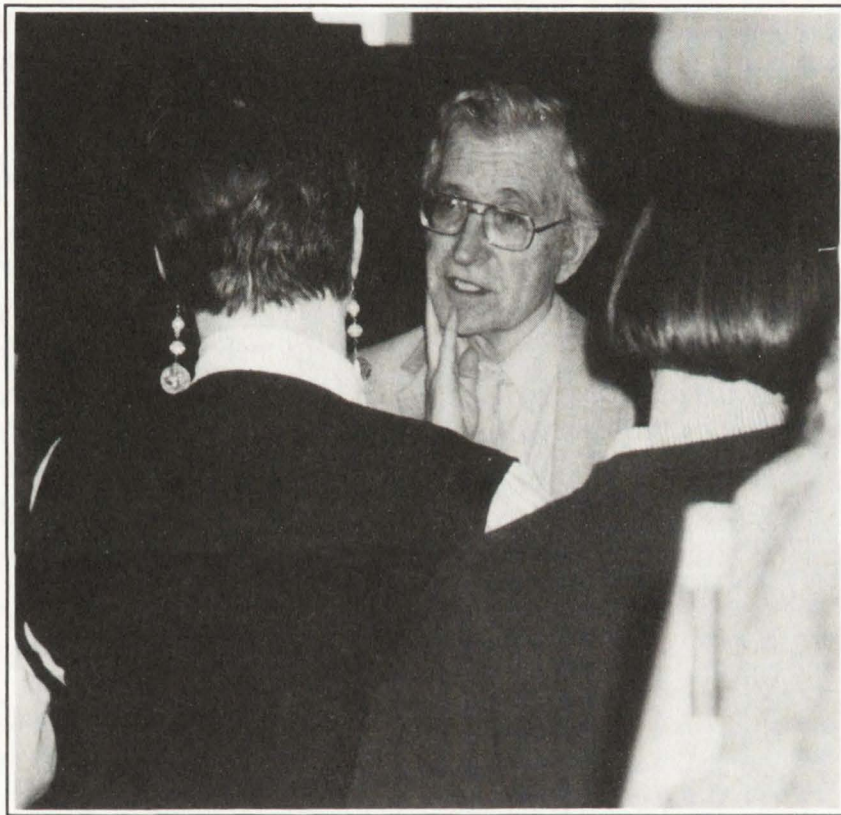
Lingvisti ja yhteiskunta

Chomsky on tehnyt huomattavan työn kahdella alueella: yhteiskuntakriittikkona ja kielitieteilijänä. Toisinaan nämä kaksi aspektia tuntuvat huomattavan vaikeilta yhdistää. Miten Chomskyn rationalistinen ja kartesiolainen kielinäkemys ihmisen mielessä synnyntäisesti 'valmiina' piilevästä kielestä sopii hänen 'maailmalliseen' näkemykseensä? Miten Chomsky joka sulkee kielen käytön ja sen sosiaalisen ympäristön lähes täydellisesti omasta työstään lingvistinä, ja tarkastelee kieltä niin puhtaasti rakenteellisena ilmiönä, on niin armoton vallan kielen analyytikko yhteiskuntakriittikkona? Kysymme lopuksi, millaisena Chomsky näkee nimenomaan kielitieteilijän roolin: voiko lingvisti tehdä jotain demokratian hyväksi? Tähän Chomsky vastasi väljästi: jotkut hänen lingvistituttavistaan kyllä analysoivat esimerkiksi ideologiaa diskursseja ja tekevät siten varteentotettavaa työtä paljastaessaan vallankäytön mekanismeja kielen avulla.

Ulkoisesti lauhkea Chomsky esittää hyvin provokatiivisia ja jyrkkiä mielipiteitä - hänen kanssaan voi varmasti olla helposti myös eri mieltä. Näkemykset ovat - luonnollisesti - kovin amerikkakeskeisiä. Hänen moraalista integriteettiään ei kuitenkaan voi kuin ihailia - ja samalla pyrkiä sellaiseen vastuunottamiseen ja kokonaisvaltaiseen näkemykseen johon hän on päätenyt.

Töitä tarjolla: kirveelle vai kieli- tieteilijälle?

Viittaamme siis lopuksi suomalaiseen poliittiseen ja yhteiskunnalliseen diskurssiin: olisikohan myös siellä lingvistille töitä? Millaisilla kielen keinoilla kansaa johdetaan ja johdetaanko sitä ehkä harhaan? Miten kielellä lakaistaan roskat maton alle? Parin vuoden ajan on myös rivisuomalaisia ehkä entistä kiivaammin yritetty sulloa demokratian yleisön rooliin. Tiedotusvälineetkin pitävät meitä pääasiassa ajan tasalla siitä, mitä kauniiden ja rohkeiden maailmassa tapahtuu. Kuka tutkisi vallanpitäjien diskurssia - kuka vallan kieltä?

KIELITIEDE JA TULOSVASTUUN KOURAT

Kielitieteen päivät, Turku, 7.-8.5.1993

Hannele Dufva ja Anu Halvari

Korkeakoulujen kielikeskus

Jyväskylän yliopisto

PANEELIKESKUSTELU: KIELITIEDE PUINNISSA

Vaikka sää oli liki sietämättömän kaunis ja keväinen, jaksoi Kielitieteen päiville kokoontuneista vielä sangen moni jäädä kuuntelemaan esitelmien jälkeen perjantain iltapäivän tunneille sijoitettua paneelikeskustelua. Aihe oli tietysti monelle läheinen. Pitkin talvea ja kevättä on tuskin voinut välttää miettimästä oman alansa tulevaisuuden näkymiä: miten käy kielitieteen tulosvastuun kourissa? Kulunut vuosi on ollut sekä koko korkeakoululaitoksen että oman tieteenalamme - kieliaineiden ja kielitieteiden - kannalta varsin rasittavaa arvioinnin ja kehittämissuunnitelmien aikaa.

Suomen kielitieteellisen yhdistyksen (SKY) puheenjohtaja Markku **Filppula** avasi paneelin joviaalisti ja johdatteli samaan tyyliin panelisteja ja yleisöä läpi osin karikkoistenkin aiheiden. Kysymykseen miten käy kielitieteen tässä kovien arvojen maailmassa, Filppula vastasi viittaamalla Esa Itkosen taannoiseen kommenttiin: jos ei kielentutkimuksesta ole hyötyä, niin ei toisaalta haittaakaan! Humanistisella tutkimuksella on, ja sillä tulisi aina olla kysyntää. Ei siis ole syytä lyödä mikroja naulaan, kuten Filppula optimistisesti totesi.

Lingvisti liikemaailmassa

Paneelikeskustelun aloitti professori Fred **Karlsson**, joka oli kutsuttu kuultavaksi paitsi Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen professorina, myös Korkeakouluneuvoston edustajana. Karlsson alusti **tuloksellisuuden** mittamisesta ja arvioin-

nista korkeakoululaitoksessa. Heti alkuun tuli osoitetuksi kielitieteellisen otteen tarpeellisuus, kun Karlsson puuttui 'tulosvastuun' käsitteeseen ja sen epämääräisyyteen ja hämäryyteen. Käsittehen tuntuisi kulkeutuneen keskusteluun liikemaailmasta, jossa puhutaankin tavoitejohtamisesta ja tulosbudjetoinnista. Tulosvastuuta sen sijaan suomenkielinen businessmaailma ei tunne, eikä sille kuulemma hevin löydy vastinetta muissakaan kielissä. Onko tämä kielelliseen liituroitapukuun verhoutunut sana syntynyt jossain yliopistobyrokraatin pöydällä? Ja mitä se oikeastaan merkitsee?

Määrää vai laatua?

Tulosta sinänsä toki voidaan arvioida monellakin tapaa. Voidaan arvioida esimerkiksi **tulosityksiköiden** (yliopisto, tiedekunta, laitos, yksilöt) tai **tulosalueen** (tutkimus, opetus, muu) toimintaa. Arvioinnissa voidaan käyttää joko kvantitatiivisia tai kvalitatiivisia kriteereitä.

Kvantitatiivisia kriteerejä tutkimuksen arvioinnissa käytetään esimerkiksi silloin kun lasketaan julkaisumääriä. Karlssonin mielestä tästä ei kuitenkaan näyttäisi olevan suurta hyötyä. Sen sijaan sitaatioindeksin tarkastelu kertoo hänen mielestään enemmän. Karlssonin omassa selvityksessä, joka perustui Arts and Humanities Citation Indexin tarkasteluun, oli havaittu, että siteeratuimpia suomalaisia kielentutkijoita olivat tietyt klassisten kielten tutkijat! Kun opetusta arvioidaan määrällisin perustein ynnätään vaikkapa tutkintojen tai suoritettujen opintoviikkojen määriä. Vaikka Karlsson ei suhtautunutkaan tähän täysin kielteisesti, se ei hänen mielestään kuitenkaan kerro koko

totuutta: sellaiset aineet kuin assyriologia jäävät tässä helposti - ja suotta - jalkoihin.

Laadun arviointi voi olla ongelmallisempaa kuin määrän. Sitäkin voidaan tehdä: opetuksessa esimerkiksi opiskelijoiden kurssiarvioiden avulla. Tutkimustahan arvioidaan käytännössä myös kaiken aikaa, kun arvioidaan opinnäytteitä, alistetaan artikkeleita referee-menettelyyn, lähetetään esitelmäehdotuksia tieteelliseen kongressiin jne.

Syntien palkka...

Markku Filppula kohotti yleisön itsetuntoa toteamalla kielentutkijoiden olleen omatoimisia ja jo ryhtyneen itsearviointiin. Näyttöä pitäisi siis olla myös ulkopuolisille itsetutkiskelun kyvystä ja tasosta. Fred Karlsson totesikin tähän, että paniikki olkoon etäällä kielentutkijan mielestä. Hänen mukaansa humanistiset alat, jotka sentään edustavat varsin pientä osaa korkeakoululaitoksen budjetista eivät lähiaikoina välttämättä enää joutunekaani tulilinjalle ja ravistelun kohteeksi. Jos näin kuitenkin kävisi, olisi ilmeistä, että supistukset kohdistuisivat ensimmäisenä juuri kieliaineisiin, jotka lohkaisevat leijonan osan humanistisen alan rahoituksesta.

Mitä arvioinnin tuloksilla sitten tehdään? On kaksi mahdollisuutta: **palkitseminen** tai **saneeraus**. Pärjääjät palkitaan, arvioinnissa huonosti selvinneet saneerataan... Kaiken kaikkiaan Karlsson suhtautui arviointiin toiveikkaasti ja totesi, että "on mahdollista arvioida menestyksellisemmin kuin yleensä uskotaan." Yksi mielenkiintoinen keino olisi Karlssonin mielestä sellaisen *ranking*-listan laatiminen, jossa yliopiston professorit asettaisivat oman yliopistonsa laitokset tehokkuusjärjestykseen.

Yleisö puuttuu puheeseen

Yleisö esitti omaa arviointiaan. Englannin kielen professori Pekka **Hirvonen** (Joensuu yliopisto) ilmoitti mielipiteenään että keskustelun aiheeksi sopisi paremminkin

kielitiede politiikan ja byrokratian kourissa. Puheenvuorossaan hän epäili, että kvantitatiivisen arvioinnin keinot johtavat vaatimusten madaltumiseen. Paine kasvatataa tutkintojen määrää johtaa laadun laskuun. Maria **Vilkuna** kysyi mihin sijoittuvat arvioissa monitieteistä tutkimusta tekevät ja Heikki **Hurta** kyseli keihin mahdolliset supistukset mahtavat suuntautua. Vastauksia ei juuri saatu.

Pitkän ajan perspektiiviä

Korkeakoulujen arviointia ja kehittämistä yritetään nyt runnoa läpi hyvinkin nopeasti. Suunnitelmissa vilistävät - ei niinkään sulassa sovussa - sekä aluepoliittiset, talouspoliittiset että tiedepoliittiset näkökannat. Auli **Hakulinen** ilmoitti heti oman puheenvuoronsa aluksi suhteensa tulosvastuuseen olevan kaikkea muuta kuin kiihkoton. Helsingin yliopiston suomen kielen professori ja kansallisten tieteiden edustajaksi kutsuttu Hakulinen totesi tutkimuksen olevan luonnostaan hidasta kulttuuritoimintaa.

Hakulinen vastusti jyrkästi arvioinnin lyhytjänteisyyttä ja -näköisyyttä. Järkevä arvioinnin tulosityksikkö hänen mielestään on 'suomalainen kielentutkimus' ja lyhin mahdollinen arviointijakso tuloksellisuuden mittaamisessa on kaksikymmentä vuotta! Hakulinen ilmoittautui täten julkitaantumukseksi jollainen - hänen omien sanojensa mukaan -kunnan kansallisten tieteiden harjoittajan tulee ollakin! Kun kielitieteen päivillä oltiin, oli helppo muistuttaa mieliin millaista suomalainen kielentutkimus oli 20 vuotta sitten, ensimmäisten kielitieteen päivien aikaan. Osanottajajoukko on paisunut kolmestakymmenestä kolmeensataan ja esitelmien määrä on huimasti kasvanut. Se ideoiden ekspansio, jota parikymmentä vuotta sitten ryhdyttiin tavoittelemaan, on tapahtunut. Hakulinen totesi myös kuinka pitkällä perspektiivillä on helppo osoittaa tieteenalan sisäiset muutokset: esimerkiksi Hakulinen otti oman alansa eli fennistikan väittelijämäärän huiman nousun.

Olkaamme myös suomalaisia!

Kansallisten tieteiden harjoittajana Auli Hakulinen muistutti siitä, että kaiken kansainvälisyyden ohella tutkijalla on myös kansallinen vastuu. Suomalainen retoriikka on pidettävä hengissä: on osallistuttava kansalliseen keskusteluun, on jaettava tietoa tutkimuksesta myös suomeksi. Ei vain Eurooppa, ei vain Maailma: myös Suomi!

Suomen akatemia - tutkimuksen kummisetä ja isovelji?

Seuraavaksi keskustelussa keskityttiin kielentutkimuksen **rahoitukseen ja resursseihin**. Kielentutkijatkin ovat tottuneet luomaan katseensa kohti Suomen Akatemiaa niin tutkimuksen kuin matkojenkin rahoittajana. Kuinka nyt ja tulevaisuudessa? Sitä kysyttiin professori Raija **Markkaselta** (Korkeakoulujen kielikeskus, Jyväskylän yliopisto), joka on Suomen Akatemian humanistisen toimikunnan jäsen.

Humanistinen toimikunta on merkittävin yliopistojen ulkopuolinen kielentutkimuksen rahoittaja Suomessa. Humanistien rahat menevät pääasiassa (n. 70 %) akatemian tutkijoiden palkkaukseen. Mehän emme tarvitse syklotroneja emmekä hiukkaskiihdyttimiä, vaan ihmistyövuosia. Nykyään toimikunta on siinä ajalle tyypillisessä ikävässä tilanteessa, että hakeemukset ovat lisääntyneet, mutta rahat vähentyneet.

Entä ohjaileeko akatemia suomalaista kielentutkimusta? Markkanen siteerasi Raimo Väyrystä, jonka mukaan toimikuntien "työskentely on näpertelyä". Aika kuluu suurten linjaratkaisujen sijasta melko pienten asioiden puimiseen ja päättämiseen. Missä siis suomalaisen tiedepolitiikan ohjat oikeastaan ovat? Huolestuttavalta tuntuvat myös suunnitelmat, joiden mukaan humanistinen toimikunta yhdistettäisiin yhteiskuntatieteelliseen.

Tukea ei välttämättä heru suurille hankkeille: "suuri ei ole kaunista". Pikemminkin korostetaan uuden tutkijasukupolven pätevöitymistä. Väittelynjälkeinen tutkimus nähdään tärkeänä osana akateemista elämää ja nuorten tutkijoiden post-doktoraalisia opintoja ulkomailla pyritään tukemaan. Painopistealueita, jollaisia ovat olleet esim. esimerkiksi naistutkimus ja kulttuurintutkimus ei (lähi)tulevaisuudessa määritellä. Sen sijaan tutkimusohjelmia: kognitiotiede, sosiolingvistinen tutkimus tai kulttuuriperinteen ja kansainvälistymisen tutkimus jatketaan. Akatemia suunnittelee myös kielitieteiden arviointia, jonka käytännön rajauksia mietitään parhaillaan.

Helsinki, Tampere, Jyväskylä, Oulu...

Aluekysymyksiä alettiin lähestyä, kun Markku Filppula toi esiin Korkeakouluneuvoston ehdotuksen tutkijankoulutusorganisaatiosta, jota luotsaisi 4-5 professorin johtoryhmä. Näistä yksi voisi - Fred Karlssonin mukaan - olla kielitieteen alan jatkokoulutusta organisoivan professorin virka. Pekka Hirvonen yleisön joukosta vastusti ehdotusta "kuolleena syntyneenä".

Korkeakoulujen **rakenteellisen kehittämiseen** ja aluepolitiikkaan ajaututtiin sitten toden teolla Filppulan heitettyä puheenvuoron Auli Hakuliselle. Korkeakoululaitoksen levikkiä "joka niemeen notkoon ja saarelmaan" usein vastustanut Hakulinen pohti Suomen alueellista tiedepolitiikkaa musiikkiopistoanalogian avulla. Onko syytä nähdä toiset korkeakoulut "musiikkiopistoina", jotka antavat peruskoulutuksen ja joista huiput voivat hakeutua lingvistiikan "Sibeliuksen akatemiaan" ja raivata tiensä kielitieteen Esa-Pekka Salosiksi? Onko syytä luoda yksi yhteinen *graduate school* tai pari sellaista jatko-opiskelijoille?

"No nyt alkoi Lyyti kirjoittaa", totesi puheenjohtaja Filppula kun näytettiin päästävän käsiksi todellisiin kuumiin perunoihin. Kukapa haluaa ensiksi ilmoittautua keskinkertaisuudeksi ja päästä lopettavien

listan kärkeen? Ken toteaa julkisesti kykenemättömyytensä jatkokouluttajaksi? Kunnan käsiryssä ei asian tiimoilta syntynyt. Liekö lama vetänyt osanottajajoukon yksimieliseksi, kyräileväksi vai ainoastaan väsyneeksi? Kuten Hakulinen ja Filppula totesivat, kysymykset ovat vaikeita, eikä niihin löydy yksiselitteisiä vastauksia eikä myöskään helppoja ratkaisuja.

...asioista pihalla on korkeakoulu?

Miten kielentutkimuksen **jatkokoulutus** Suomessa parhaiten järjestettäisiin? Fred Karlsson totesi että nykyisenkaltaiset liian laajat perustutkinnot ovat karhunpalvelus jatkokoulutukselle ja tutkimukselle. Karlsson leikkaisikin perustutkinnosta pois huomattavia osia, jolloin tutkinto saataisiin suunnilleen vastaamaan esim. Englannin, USA:N ja Saksan perustutkintoa. Perustutkinnon keventyminen tervehtäisi myös jatko-opiskelua.

Karlsson saneeraisi myös ainelaitoksia. Eräänä esimerkkinä hän mainitsi kielten laitokset, joita esimerkiksi Ruotsissa on huomattavasti vähemmän. Pieni laitos ei Karlssonin mukaan pysty järjestämään sekä perus- että jatkokoulutusta tehokkaasti. Tästä seuraa se että olisi järkevää yhdistellä nykyisiä laitoksia. Suomen kooiseen maahan mahtuisi - Karlssonin mukaan - noin viisi esimerkiksi suomen tai englannin kielen laitosta, ja ilmeisesti vielä vähemmän 'pienempien' kielten laitoksia. Urpo Nikanne ei puolestaan kritiikittä uskonut kriittisen massan teoriaan: iso yksikkö ei automaattisesti kehittä uutta ja luovaa tutkimusta. Toisaalta jatko-opiskelijat ovat osa laitoksen elävyyttä. He eivät vain ota vastaan, vaan myös antavat osuutensa tutkimusyhteisölle.

Hakulinen taas toivoi, että Suomeen saataisiin sellainen jatko-opiskelun ohjausjärjestelmä, jossa tuleva väittelijä saa väitöskirjatyölleen "väitöskirjakomitean" - kolmen hengen tiimin, joka ohjaa ja auttaa opiskelijaa työssään. Tämä toive tuntuu erityisen vaikealta toteuttaa aikana,

jolloin eri laitokset ja yliopistot ovat ryhmässä entistä kovempaan kilpailuun toistensa kanssa.

Professori Kalevi **Wiik** (Turun yliopisto) muistutti lopuksi yleisöä siitä miten taannoin kielitieteessä vertailtiin eri kuvausten paremmuutta. Eräs johtava periaatehan oli ekonomisuus: mitä yksinkertaisempi kielioppimalli, sitä parempi. Mutta sopiiko sama yliopistoihin? Pitääkö monimuotoisuutta karsia? Tuottaako yksinkertainen sijoitus- ja koulutusmalli parempia tuloksia?

Suomalainen kielentutkimus - takana loistava tulevaisuus?

Suomalaisen kielentutkimuksen on varmasti myöskin tulevaisuudessa tultava toimeen nykyisenkaltaisilla resursseilla, samoin kuin myös kielitieteiden ja kieliaineiden opetuksen. Lisäresursseja ei kielen tutkimukseen ole luvassa: kieliaineet ovat jo sinällään humanistien "käenpoikanen".

Paneeliyleisön joukosta Ritva **Paananen** totesi, että hyvää tiedettä täytyy pitää hengissä. Mikä sitten on hyvää tiedettä? Onko se yleistä tahi teoreettista kielitiedettä, soveltavaa kielitiedettä, syntaksia, diskurssianalyysia, keskustelunanalyysia, filologiaa, käänöstiedettä...? Siitä ei paneelissa ehditty keskustella, vaikka Paananen kehottikin yleisöä luomaan itse hyvän tieteen kriteerit.

Yksi hyvän tieteen kriteeri on yksinkertaisesti sen relevanssi - joko tutkimusyhteisölle tai suurelle yleisölle. Hyvää on tutkimus, joka vie tieteenalaa ja sen teoriaa eteenpäin; tutkimus, jonka avulla otetaan kantaa yhteiskunnallisessa keskustelussa; tutkimus, josta on hyötyä oppimisessa ja opettamisessa. Tämä tarkoittaa myös ja erityisesti sitä, että kielentutkija on (tai olisi!) yhteiskunnallinen keskustelija *par excellence*. Oli tutkimus kuinka hyvä tahansa, se ei puhu itse puolestaan. Tutkijan velvollisuutena on hoitaa keskusteluosuus.

Me käymme taisteluun...

Lopetamme teemaan: kielitieteen ja tulosvastuun suhteisiin. Kuten Auli Hakulinen kehotti, kielentutkija voi ryhtyä taisteluun oman alansa puolesta kielen omin asein. Onko kielentutkija hiljaa kun byrokraatti puhuu? Antaako lingvisti kesysti oman kielen muuttua korkeakoulupoliittiseksi *jargoniksi*? Hyväksyykö filologi ulkoa annetut kriteerit työlleen ja tulokselleen?

Vai ottaako kielentutkija sekä tietensä että kielen omiin käsiinsä ja määrittelee itse itsensä? Kuten paneelissa todettiin, 'tulosvastuu' voi olla pelkkää näennäisfiksua sanahelinää, ellemme anna sille itse sisältöä. Kun tietää, millaista tulosta haluaa, voi siitä toki myös olla vastuussa. Tulosvastuun kouratkin ovat silloin selkeästi konkretisoitavissa, eikä kielentutkimuksella ole mitään pelättävää...

ESITELMÄT TURUSSA: VÄHÄN MYÖS IDEOIDEN EKSPANSIOSTA

Monelta kannalta katsottuna perjantai-illan paneeli tuntui olevan tämänvuotisten kielitieteen päivien kohokohta. Vaikka käsiteltävät ongelmat tuntuivat yksilötasolla suurilta (jokaisen meistä on leipämme ansaittava..), oli tilaisuudessa aistivinaan myös kasvavaa kielitieteellistä me-henkeä. Ja loppujen lopuksi, yksilöiden töistä ja tekemisistä se tämänkinhetkinen kielitieteen tila on riippuvainen.

Kahden päivän aikana oli tarjolla lähemmäs sata esitelmää, joista parhaimmas-

sakin tapauksessa oli mahdollista kuunnella vain viidesosa. Esitelmien aiheiden kirjo, kuten arvata saattaa, oli jälleen kerran hämmästyttävä. Tiivistelmäluettelo rapisi ahkeraan ja lauantai-iltapäivänä tuo 90-sivuinen opus irtolehtineen oli jo pahasti hiirenkorvalla. Mikä valinran vaikeus! Seuraavana kuitenkin otteita muutamista esitelmistä.

Kääntämisen kamaluuksia

Ritva **Hartama-Heinonen** Kouvolan kääntäjänkoulutuslaitoksesta pohti käännösvirheen dimensioita. Hartama-Heinonen kertoi kouvolaalaisesta kokeilusta, jossa kääntäjäopiskelijoiden käännösongelmia

analysoitiin vieraan kielen, suomen kielen sekä käännöstieteen opettajien yhteistyönä. Ryhmä oli todennut, että virheet johtuivat useimmiten väärästä sananvalinnasta, virheellisestä välimerkityksestä tai lähtötekstissä esiintyvän ajatuksen väärästä tulkinnasta. Näistä kolmesta virhetyypistä välimerkityksessä esiintyvät puutteet olisivat helposti korjattavissa nykyisen opetuksen puitteissa. Mielenkiintoisempia kuitenkin olivat ns. poikkeamat. Vaikka nämä eivät ole suoranaisia virheitä kohdekielen (äidinkielen) kannalta, ne ovat ontuvia, kankeita ja epätarkkoja sanontoja. Näitä viljelevät käännösteksteissään nekin opiskelijat, jotka eivät muuten äidinkielellään kirjoittaessaan niihin sorru. Hartama-Heinonen totesi, että tällaisten outouksien karsiminen on äidinkielen, vieraan kielen ja käännöstieteen opetuksen yhteinen ongelma. Käytännössä ei ole kuitenkaan laisinkaan selvää, kenen opetukseen ne kuuluvat.

Ole objektiivinen!

Hannu **Kemppanen** Savonlinnan Kansainvälisen viestinnän laitokselta kertoili tekeillä olevasta tutkimuksestaan. Hänen mielenkiintonsa kohteena olivat tiedonlähteen luotettavuuden (objektiivisuuden) signaalit venäläisissä pysähtyneisyyden ja perestroikan ajan uutisteksteissä. Aineistoa Kemppanen on koonnut vuosien 1977, 1984 ja 1991 *Izvestija* -lehdestä. Kemppanen oli käyttänyt tutkimuksensa lähtökohtana van Dijkin taksonomiaa, jonka mukaan objektiivisuutta osoittaa asioista suoraan kertominen, silminnäkijöiden lainaaminen, "luotettavia lähteitä" lainaaminen, suoria lähteitä lainaaminen sekä tarkkuutta ilmaisevien signaalien käyttö. Kemppanen oli todennut objektiivisuuden välittämisen keinot olivat huomattavasti siirryttyä pysähtyneisyydestä perestroikan ajalle. Institutionalisoituneisiin lähteisiin viittaaminen oli esimerkiksi merkittävässä määrin vähentynyt. Jäämme odottamaan Kemppasen lopullisia tuloksia. Sen jälkeen olisikin mielenkiintoista laajentaa tutkimus Suomen tiedotusvälineisiin: objektiivisuuden osoittamisen

keinot viimeisimmiltä 20 vuodelta olisivat myös mielenkiintoisia.

Punkkia ja Kunkkia

Johanna **Paalanen** (Helsinki) kertoi pro gradu -työhönsä tuloksista. Hän oli tutkinut erään kuoroyhteisön käyttämiä lempinimiä ja selvitteli kiintoisasti niitä periaatteita, joiden mukaan nimittely sujuu. Etu- ja sukunimiä väännellään hypokoristisesti (*Arska, Pöytsi*), tehdään leksikaalisia väännöksiä (*Helinästä Hulinaksi*) tai viitataan henkilön itsensä ominaisuuksiin (*Papa Smurf*). Yhteisö nimeää myös sille tuttuihin tapahtumiin perustuvan yhteisen tiedon varassa, jolloin esimerkiksi *Piupalin ja Paupalin* nimien alkuperä on tuttu vain "vihkiytyneille". Lempinimet ovatkin siis yksi keino, jolla yhteisö luo ryhmäidentiteettiä ja lisää yhteenkuuluvuutta. Mutta myös muut kuin henkilöt joutuvat uudelleennimeämisen kohteeksi. Kun tässä tutkimuksessa yhteisössä tehtiin musiikkia, esitettiin myös *Punkkia* (Punaista viivaa) ja *Kunkkia* (Kuningas lähtee Ranskaan)!

Kuka vartioi mieltäsi ja kieltäsi?

Lauri **Seppänen** puhui henkevästi ja viisaasti kielen ja mielen platonisista vartijoista. Hän osoitti kuinka vallanpitäjät ovat kautta aikain platonilaisessa hengessä ohjanneet tai ainakin yrittäneet ohjata kieltä, ja kuinka aina uudet vallanpitäjät ovat tarttuneet epäpuhtaina pitämänsä kieleen ja siistineet sitä oman makunsa mukaiseksi. Kun germaanit aikanaan käännytettiin kristinuskoon, käännytettiin samalla myös kieli. Seppäsen mukaan saksan kieli onkin paljolti romaaninen kieli - niin sisällöltään kuin muodoltaankin: germaanisuus jäi pakanuuden kanssa taka-alalle! Äskeisempiä - vaikkakin vaikutuksiltaan ilmeisesti vähäisempiä - yrityksiä 'puhdistaa' saksan kieltä ovat Seppäsen mukaan tehneet sekä natsien propagandaministeri Goebbels että DDR:n pääideologi Kurt Hager. Se joka pitää hallussaan kieltä, hallitsee myös yhteisöä. Kun sanat muuttuvat,

muuttuvat käsitteet ja myös käsitykset. Kun Seppäsen esimerkin mukaan 'varkaudesta' tulee ensin 'luvatonta haltuunotto' ja sitten vain 'haltuunotto', onkin samalla jo siirrytty yhteiskuntaan, jossa varkautta ei enää ole... Olkaa siis valppaina - isotveljet valvovat kieltämme!

Itkonen ja lapset

Raskaan sarjan filosofointia lauantai-aamuna 8:30 teemasta universaalisuus ja kieli esitti Esa **Itkonen** Turun yliopistosta. Lukijoille kerrottakoon, että maksoi vaiavan väentäytyä yliopistolle niin aikaisin aamulla. Monta asiaa nimittäin selveni: kieli ei ole syy, vaan seuraus siitä, että ihmisellä on joitain tyypillisiä kognitiivisia taipumuksia ja tarpeita, joita kieli sitten ilmentää. Itkonen aloitti kritisoimalla tuttua chomskyiaista väittämää, jolla kielen synnynnäisyyttä perustellaan: tämän mukaanhan lapsi oppii kielen uskomattoman nopeasti uskomattoman suppean ja virheellisen aineiston perusteella. Tämän mukaan olisi siis oletettava, että kielen omaksumista ei voi selittää muu kuin se, että se on ihmisen mielessä synnynnäisesti odottelemassa sopivaa virikeympäristöä, jonka avulla se kypsyy. Itkonen kuittasi tämän väittämän kaikilta osin virheelliseksi.

Itkonen peräsi konkreettista empiiristä tutkimusaineistoa kielen, kognition ja universaalien suhteista, aineistoa, ja puhui tylogis-funktionaalisen näkökulman tärkeydestä. Lapsen kielen kehitys tarjoaa Itkosen mielestä oivan näkökulman universaalisuuteen: eri kielten ja kulttuurien lapsia seuraamalla voidaan katsoa miten lasten kognitiivinen kehitys tapahtuu sekä esikielellisessä että kielellisessä vaiheessa. Ennen kielellistä vaihetta - alle vuoden ikäisenä - lapsi hahmottaa maailmaa primaaristi katseen avulla: esikielellinen maailmankuva on fyysikaalinen. Jo tällöin lapsi rakentaa kuvaa maailmasta omalla loogisella (visuaalisella) tavallaan ja luo pohjaa kielelleen.

Tässä vaiheessa puheenaolleen ikäryhmän edustaja puuttui yleisön joukosta puheeseen, joskaan juniorijäsenen tiukansävyydestä välihuomautuksesta ei saanut selvää siitä oliko tämä Itkosen käsityksen puolesta vai sitä vastaan. Esikielellinen maailmanhahmottaja totesikin vain lakonisesti: gugagabyyää!

Lapsen kielen kehitykselle on Itkosen mukaan - oli kieli mikä hyvänsä - luonnollista invarianssin periaate. Lapsi etsii samankaltaisuuksia ja kielenoppiminen pohjaa paljolti analogiaan. Kun lapsi on "synnynnäinen loogikko", voikin sitten kysyä miksi aikuiset (ja kielet) ovat niin epäloogisia: miksi variaatiota ja poikkeuksia sallitaan! Itkosen mielestä on syytä olettaa, että *one meaning - one form* -periaate on universaali ja agglutinatiivinen kieli ideaalinen kielityyppi oppimisprosessin kannalta. Ovatko siis kuitenkin jotkut kielet vaikeampia oppia kuin toiset?!

Timo **Haukioja** käsitteli esitelmässään hypoteesia kielen modulaarisuudesta: siitä, että kielikyky olisi synnynnäinen autonominen moduuli. Haukioja pohti voidaanko ns. *idiots savants* -tapauksien ylikehittyntä kielikykyä käyttää todisteena kielen modulaarisuuden puolesta, kuten on usein on tehty. Tällaisilla "idioottilahjakkuuksilla", joilla on alhainen älykkyysosamäärä ja jotka voivat olla yleisessä kognitiivisessa kehityksessään vakavastikin jälkeenjääneitä, on jokin erittäin poikkeuksellisesti kehittynyt kyky. Toisinaan se on juuri kielikyky. Tätä kielikyvyn "vahingoittumattomuutta" pidetään osoituksena siitä, että se toimii "irralaan" - eri moduulina. Haukioja osoitti, että jos pidämme ylikehittyntä kielikykyä osoituksena kielen autonomisesta asemasta, tulisi meidän saman logiikan mukaan pitää myös esimerkiksi kalenterlaskentaa (eli kykyä nimetä mille viikonpäivälle tietty päivämäärä osuu) modulaarisena - myös tällä alueella on dokumentoitu runsaasti esimerkkejä poikkeuksellisesta kyvykkyydestä!

Pehmeää englantia, I suppose

Lauantai-iltapäivänä piti Tarja Nikula (Jyväskylän yliopisto) esitelmän pehmentävistä ilmauksista (*I suppose, sort of, probably*) suomalaisten puhumassa englannissa. Ongelman lähtökohta oli syntyperäisten englantilaisten usein esille tuleva näkemys siitä, että suomalaiset englannin puhujat ovat epäkohteliaita tai vähintäänkin ylimielisiä. Tämän Nikula arveli johtuvan siitä, että pragmaattisten taitojen opetus ei etene käsi kädessä muiden kielellisten taitojen opetuksen kanssa suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Ongelmaa havainnollistavana aineistona oli käytetty suhteellisen sujuvasti englantia puhuvien englanninopiskelijoiden keskusteluharjoituksia. Ja tulokset osoittivat - yllätys yllätys - että suomalaiset englannin puhujat käyttävät pehmentäviä ilmauksia huomattavasti vähemmässä määrin kuin natiivit. Toiseksi: silloin kun niitä käytetään, ne sijoitetaan puheenvuoron alkuun muodossa *I think* tai *you know*, ja tämän jälkeen suomalainen menee jo asiaan pitemmittä pehmentelyttä. Esitelmän jälkeen yleisöä pohditutti pehmentävien ilmausten opettelemisen hankaluus: miten ja kuinka paljon voi opettaa menemättä liiallisuuksiin? Kuinka hyvin kielen pragmaattisten piirteiden opetus voi ylipäänsäkään onnistua?

Kielitieteen päivien anti oli kaiken kaikkiaan hyvä - sillä jaksaa taas motivoida itsensä seuraavaksi puoleksi vuodeksi AFinLA:n syysseminariumiin saakka. Kielitutkimus ei ole hukkahutkimusta! Mutta toki pitkälti toistakymmentä asial-

lista esitelmää vajaan kahden päivän aikana jättää jälkensä. Puolesta tunnissa on kompuroitava läpi kunkin esitelmöitsijät lähtökohdat, päämäärät ja sovellutukset. Sen vuoksi kuuntelijan kannalta on suunnattoman tuskastuttavaa, jos esitelmöitsijä viideksikin minuutiksi juuttuu alansa kirjallisuuskatsauksen tai käytöstä poistettujen paradigmojen pariin. Kaiken sen tiedon saa kätevästi abstrakteista tai muista oheismateriaaleista. Esitelmöitsijän itsensä mielipiteitähän paikalle ollan tultu kuuntelemaan! Ja lisäksi: kallista aikaa kuluu hukkaan. Puoli tuntia on jo sinänsä lyhyt aika esitelmän pitoon puhumattaakaan siitä, että ne oleelliset ja tärkeät jatkokysymykset esitelmöitsijälle keksii aina siinä vaiheessa, kun kyselyaika on jo kulunut umpeen. Tietenkin se on myös ainoa aika, jolloin voi sujuvasti kuin rasvattu ja äänivaimennettu salama siirtyä seuraavaan saliin!

Kiitokset SKY:lle, Turulle ja muille kontribuoinneille mukavista pippaloista! Ensi vuonna kaikki tulosvastuun kourista selvinneet jäljellä olevat kielitieteilijät kokoontuvat Ouluun!

* * *

Yllä olemme selvittelleet suomalaisen kielitieteen asemaa, sen arvoja ja tutkimuksen nykynäkymiä sen valossa, miltä asiat näyttivät Turun Kielitieteen päivien paneelikeskustelussa ja esitelmissä. Ei kai keskustelu lopu tähän? Jatketaanko syksyllä? *Kielikeskustelua* tarjoaa mielellään palstatilaa kirjoituksille ja kommentteille!

TIETOTEKNIIKAN OPETUSSOVELLUSTEN KEHITYSNÄKYMÄ - KUULUMISIA KAHDESTA ALAN KONFERENSSISTA YHDYSVALLOISTA

Maija Tammelin

Helsingin kauppakorkeakoulun kielten laitos

1. Calico '93 "Assessment".

Tenth Annual Symposium

10. - 13.3.1993 The College of William and Mary, Williamsburg, Virginia

Tämänvuotisen Calico-symposiumin pitopaikaksi oli valittu College of William and Mary, jonka viehättävä kampus sijaitsee historiallisessa Williamsburgin kaupungissa Virginiassa. Calico (= Computer Assisted Learning and Instruction Consortium) on Eurocallin amerikkalainen vastine ja se järjestää vuotuisen symposiumin jäsenilleen, jotka ovat kiinnostuneita tietotekniikan sovelluksista erityisesti kielenopetuksessa. Calico on pyrkinyt perustamisestaan lähtien kriittisyyteen ja niinpä esimerkiksi tietokoneavusteiseen kielenopetukseen liittyvän tutkimuksen määrä on kasvanut viime vuosina huomattavasti. Tämänkin symposiumin teema "Assessment" sai useat esitelmöitsijät keskittymään aiheitensa kriittiseen arviointiin.

Multimedia on 90-luvun opetusteknologian avainsana. Näkyvimälle sijalle nousivatkin erilaisia multimediasovelluksia käsittelevät esitykset. Lineaarisesti etenevästä video- tai ääninauhamateriaalista tehdään opiskelijalle interaktiivista opetusmateriaalia vähitellen yhä helpommaksi käyväällä tekniikalla, josta esimerkkinä on Applen Quick Time, jolla tietokoneen näytölle saadaan digitoitua videomateriaalia suoraan kovalevyiltä. Eniten kuitenkin oli esillä kuvalevyihin (video disc) perustuvia opetusohjelmia. Videomateriaali on tallennettu kuvalevyille, jonka ohjaamiseen tarvittavan ohjelman voi tehdä HyperCardilla tai Windows-ympäristön Toolbookilla. Valmiit kuvalevyt, joita meillä Suomessa on pidetty

kalliina, ovat Yhdysvalloissa edullisia; niiden tarjonta on suuri ja on koko ajan kasvamassa. Jos oman videomateriaalinsa haluaa painaa kuvalevyille, sen voi saada aikaan jopa noin 350 dollarilla. CD-ROM-levyt tulevat tosin jossain vaiheessa syrjäyttämään kuvalevyt.

Symposiumissa kävi selvästi esille, että jos halutaan laatia pedagogisesti hyvin suunniteltuja ja uusimmalla tekniikalla toteutettuja kielten opetusohjelmia, tarvitaan työryhmiä ja ulkopuolista rahoitusta. Yhdysvalloissa esimerkiksi IBM on antanut huomattavan apurahan ns. LLama-ryhmittymälle (The Language Learning and Multimedia Applications Consortium), johon kuuluu viiden amerikkalaisen yliopiston ranskan, saksan ja espanjan opetuksesta vastaavia ja jonka tavoitteena on kyseisten kielten multimediasovellusten kehittäminen Windows-ympäristössä. (Apple sen sijaan on erityisesti keskittynyt peruskoulutason sponsointiin.)

Kansallisella tasolla FIPSE (= Fund for Improvement of Postsecondary Education) -apuraha on taannut monen merkittävän projektin toteutumisen, esimerkiksi **Carolyn Fidelmanin** (University of Massachusetts) tuottamat ranskan ja saksan kielen opetukseen liittyvät kuvalevyohjelmat. Edelleen siellä, missä kielenopetuksen tärkeys on mielletty kokonaan toisella tavalla kuin tavallisessa amerikkalaisessa korkeakoulussa, on ohjelmiin todella panostettu ja jälki on korkealaatuista. Tällaisia ehkä yllättäviä tahoja ovat Birgham Youngin yliopisto Utahissa, Yhdysvaltojen armeija sekä CIA. Kylmän sodan loppumisen on aiheuttanut sen, että CIA:n uusimpaan

tekniikkaan perustuvat kielikoulutuspaaketit ovat tulossa kaupalliseen levitykseen ja nimenomaan yliopistojen käyttöön.

Niin Calico-symposiumissa kuin viikkoa myöhemmin MIT:ssa keskusteltiin paljon uuden opusteknologian myötä mahdollisesti muuttuvasta opettajan roolista. Yleisesti oltiin yhtä mieltä siitä, että opettajaa sinänsä ei tekniikka korvaa, mutta että uuden opusteknologian käyttö mahdollistaa oppijakeskeisen ympäristön luomisen, jossa opettaja toimii fasilitatorina - oppimisen ohjaajana.

Sinänsä mieleenpainuvan kontrastin kaikelle tietotekniikalle muodosti eräs symposiumin pääpuhujista: **John Rassias**, ranskan kielen professori Dartmouth Collegesta. Hän lienee Yhdysvaltojen nimekkäin kielenopetta, jonka kuuluisuus ei kuitenkaan liity varsinaisesti opusteknologiaan vaan hänen kehittämäänsä omaperäiseen vieraan kielen opetusmetodiin. Rassiaksen mukaan kielen oppimisen prosessi on tunneperäinen ja niinpä hänen oppituntinsa perustuvat tunteisiin ja niiden fyysisiin ilmauksiin. Opetusmetodiaan hän demonstroi opettamalla kuulijoiden joukosta vapaaehtoisiksi ilmoittautuville "oppilaille" kreikkaa. Hän antoi palautetta oppimisen edistymisestä halausten ja moiskautusten muodossa tai sitten hän karjui täydellä volyymilla ja oli potkiviinaan oppilaitaan, jos ei oppi mennyt perille.

Calico-symposiumi oli sisällöltään täysipainoinen ja hyvin järjestetty. Luonnonvoimille eivät kuitenkaan järjestäjät mahataaneet mitään. Suurin osa 300 osallistujasta joutui nimittäin jäämään symposiumin päätyttyä koko Yhdysvaltojen itärannikon kattaneen lumimyrskyn takia ylimääräiseksi yöksi Williamsburgiin.

2. The Tenth International Conference on Technology and Education 21.-23.3/1993 "Rethinking the Roles of Technology and Education". Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass.

Tämä MIT:ssa pidetty konferenssi oli matkani varsinainen pääkohde. Kokonaiskuvan saamista vallitsevista kehityssunnista vaikeutti konferenssin mammuttikoko: osallistujien määrä oli pitkälti toista tuhatta ja esityksen pitäjää oli noin 400, joiden joukossa olin ainoa suomalainen.

Kielenopettajan kannalta kiinnostavimpia kokemuksia oli kokonaisen iltapäivän mittainen sessio MIT:n Language Learning and Resource -keskuksessa. Sessiossa esiteltiin keskuksessa tuotettuja interaktiivisia kuvalevyille tallennettuja kielten opetusohjelmia, joista ranskan lehtori **Gilberte Furstenbergin** jo valmis hypermediaohjelma "A la recontre de Philippe" ja tekeillä oleva "Dans le quartier St. Gervais" tekivät suurimman vaikutuksen.

Mielenkiintoista oli myös, että MIT:n konferenssissa oli lukuisia esityksiä, jotka liittyivät tietoliikenneyhteyksien käyttöön opetuksessa ja nimenomaan tietokonevälitteiseen viestintään (computer-mediated communication). Esitysten aiheina oli esimerkiksi raportteja erilaisista monimuoto-opetusprojekteista (distance learning) ja tietoliikenneverkkojen monipuolisesta käytöstä. Näiden yhteydessä esiteltiin virtuaaliluokkahuoneita, jotka eivät ole sidottuja fyysiseen tilaan.

Kummassakin konferenssissa oma esitykseni liittyi tietoliikennevälitteisen ICONS-neuvottelusimulaation käyttöön HKKK:n kielten laitoksen englannin opetuksessa; osallistumme kyseiseen projektiin tänä keväänä jo kuudetta kertaa.

ZWISCHEN GESTERN UND MORGEN
XIII. VAKKI-Symposium: Computer und Fachsprachenforschung
Vöyri 13./14. Februar 1993

Birgit Kretschmann
Institut für Übersetzen und Dolmetschen
Universität Turku

Bei frühlingshaftem Wetter - Temperaturen um den Gefrierpunkt und strahlend-blauem Himmel - konnte Henrik Nikula (Vaasa) mehr als 60 Teilnehmer zum diesjährigen Seminar zur Fachsprachenforschung und Übersetzungstheorie, dem XIII. VAKKI-Symposium am 13./14. Februar in Vöyri begrüßen. In vier Sprachen - Deutsch, Englisch, Finnisch und Schwedisch - eröffnete er die unter dem Motto "Computer und Fachsprachenforschung" stehende Tagung. Die 34 Vorträge, teilweise in drei Sektionen parallel, verteilten sich recht gleichmäßig auf die vier Konferenzsprachen, ein Vortrag wurde gar auf Dänisch gehalten. Die Hauptvortragenden waren - wie im Vorjahr - aus der Bundesrepublik Deutschland angereist. Hinzu kamen noch einige Poster-Sessions sowie ein Multimedia-Workshop, der an beiden Tagen lief.

In seinem Vortrag über "Fachsprachenforschung und Philologie: Grenzziehungen - Brückenschläge - Integrationen" zeichnete Hartwig Kalverkämper (Fernuniversität, Gesamthochschule Hagen) im ersten Plenarvortrag der Tagung anhand vieler anschaulicher Materialien, die die Handschrift eines der Romanistik und der Literatur verbundenen Fachsprachenforschers trugen, die Entwicklung der Fachsprache(-nforschung) bzw. der Philologie seit der Antike bis in unsere Tage nach. Anhand des Philologie-Begriffs zeigte Kalverkämper, daß Fachsprachenforschung als unterschwellige Tradition seit vielen Jahrhunderten vorhanden ist, als Disziplin aber erst seit den 1970er Jahren erfahren wird. Zu dieser Tradition gehört beispielsweise das Lehrgedicht eines Lukrez ("De rerum natura") ebenso wie das "Pariser Pestgutachten" von 1348

oder Galileis "Dialog über die beiden hauptsächlichsten Weltsysteme" von 1632. Hier handelt es sich nach Kalverkämper um Literatur mit Fachlichkeit:

- Im Lehrgedicht des Lukrez etwa gibt es fachliche Elemente und Instruktionen.
- In der Handschrift von 1348 taucht erstmals die Bezeichnung der Gattung ("le traictie") auf und in ihrem weiteren Verlauf findet sich erstmalig eine Makrostruktur.
- Im "Dialog" sind neben fachlichen Elementen die Integration von Zeichnungen und die Dialogform als Charakteristika von Fachlichkeit zu nennen.

Als letztes Beispiel verwies Kalverkämper auf die Romane Emile Zolas, der sich häufig der Fachsprachen in seinen Werken annahm wie etwa in "Germinal" (1885), der durchsetzt ist von der Sprache des Bergbaus. Ganz bewußt sprach Zola von "la roman expérimentale" in Anlehnung an "la médecine expérimentale". Fachlichkeit mit Literatur hingegen sei weitaus weniger auffindbar. Hingewiesen wurde auf P. Hebbels "Der Schulfreund" sowie Fr. Cramers "Chaos und Ordnung".

Abschließend sprach Kalverkämper über das Trennende und Gemeinsame von Philologie und Fachsprachenforschung. Unter anderem stellte er heraus, daß die Fachsprachenforschung bei der Philologie Anleihen gemacht hat, etwa im Bereich der Theoriebildung, des methodologischen Instrumentariums und der literarischen Motivforschung. Andererseits würden Multimedialität, die Verwendung von Bildern, Graphen etc. sowie Kinetik, Gestik und nonverbale Kommunikation die Philologie ebenso befruchten wie etwa der in der Fachsprachenforschung

verwendete "Kultur"-Begriff Auswirkung habe für den Bereich der Hermeneutik.

Am Samstagmorgen, im zweiten Plenarvortrag der Tagung, stellte Klaus-Dirk Schmitz (Fachhochschule Köln) ein auf mehrere Jahre angelegtes Projekt "Zur Entwicklung von Selbstlernmaterialien für die Fachsprache Technisches Englisch" vor, an dem neben der Fachhochschule Köln und der South Bank University London zwei Consulting-Firmen aus England und Italien arbeiten. Finanziert wird es aus Sondermitteln der FH Köln und des LINGUA-Programms der Kommission der Europäischen Gemeinschaften. Vom letztgenannten Partner Italien war übrigens kaum die Rede. Da kommt der Verdacht auf, daß die Beteiligung strukturschwacher Regionen an europäischen Projekten nur dem Ziel dient, die Gelder reichlich (er) fließen zu lassen. Ein Team von Linguisten, "Sprachmittlern", Informatikern und "Experten für interaktive Technologien" arbeitet an der Entwicklung "multimedialer Lernmodule". Sie sollen Studierenden des Ingenieurwesens sowie Ingenieuren und Technikern aus der Praxis ermöglichen, sowohl ihr "Fach-" als auch ihr "Alltagsenglisch" aufzufrischen bzw. zu vertiefen; der Schwerpunkt der Vermittlung liege dabei auf "Kommunikationsstrategien wie sie in im Berufsleben üblichen Situationen gebraucht werden". Schmitz zufolge soll durch die Einbindung von Video-Sequenzen, Animationsgraphiken etc. einerseits und einem hohen Maß an Interaktivität zwischen System und Lernendem andererseits die Lernmotivation gesteigert werden. Als weitere Vorteile des Programms wurden die individuelle Gestaltung von Lerntempo und -intensität sowie der schnelle und selektive Zugriff auf Lernhilfen bei auftretenden Kenntnislücken und die Möglichkeit der unmittelbaren (Selbst-)Lernkontrolle durch den Lernenden (an-)gepriesen. Ein didaktisches Konzept war (noch?) nicht erkennbar, die Darstellung der Computertechnik stand im Vordergrund.

Überhaupt kann man die Vorstellung des Projektes wohl am besten unter der Rubrik "Verkaufsförderung" verbuchen, denn die Begeisterung für die Möglichkeiten der Medien schlug in fast jedem Satz durch. In der Diskussion wurden abschließend vor allem die Grenzen dieser technischen Hilfsmittel gründlich beleuchtet; allzu viele Fragen waren im Vortrag offen geblieben. Zentral war dabei die Frage, wer denn da eigentlich mit wem interagiert bzw. ob sich die Interaktion des Lernalters auf das Knöpfedrücker beschränke? Und da wir gerade beim Vertrieb sind, wäre dann nicht gleich an dieser Stelle eine Kosten-Nutzen-Analyse angebracht? Denn in diesen Zeiten ist das Geld besonders wichtig: "Wer hat soviel Pinke, Pinke...?"

Gegen Zukunftsvisionen ist überhaupt nichts einzuwenden, ebensowenig gegen den Einsatz technischer Hilfsmittel zur Bewältigung der anfallenden Arbeit. Bei aller Technikbegeisterung sollte man jedoch den Menschen nicht vergessen. Sonst könnte es sein, daß er vom Erfinder zum Handlanger seiner Werkzeuge degradiert und eines schönen Tages ganz von ihnen ersetzt wird.

An die Plenarvorträge schlossen sich die Vorträge in einzelnen Sektionen an; Themenschwerpunkte der Vorträge, die teilweise am Nachmittag oder am folgenden Tag fortgeführt wurden, waren Lexikologie, Terminologie sowie Übersetzen und Dolmetschen. An dieser Stelle muß sich die Berichterstatterin eine gewisse Zurückhaltung auferlegen, weil sie aufgrund der eigenen Schwerpunktbildung viele Vorträge verpaßte, die es bestimmt verdient hätten, hier ausführlicher vorgestellt und gewürdigt zu werden. Im Block Lexikologie waren dies Tuuli Forsgrens (Umeå) "Hur langt kommer man med ett lexikon?", Kristina Nikulas (Tampere) "Produktnamn som lexikografiskt problem", Marja Järventaustas (Jyväskylä) "Zur zweisprachigen Valenzlexikographie" und Juha Tervaskantos (Oulu) "Biblische phraseologische Aus-

drücke im Alltagsleben. Eine computer-gestützte vergleichende lexikographische Untersuchung anhand der finnischen, deutschen und englischen Revisionsübersetzungen". Vorträge zur Terminologie kamen von Matti Mälkiä (Tampere) "INTERCOCTA Nomenclators. New Tools for Terminology Management", Gerald Porter (Vaasa) "Technolects in popular culture: A Test Case" und Arne Larsson (Nokia-Telecom, Espoo) "Semiotic Aspects of Technical Communication and Translation". Und auch für das Übersetzen und Dolmetschen seien einige Beiträge angeführt: Hannu Tommola (Helsinki) "Manipulation durch Übersetzung? Eine spekulative Fallstudie", Pauli Roinila (Savonlinna) "Uskottavuus käännöksen ominaisuutena", Ilpo Kempas (Vaasa) "Kulttuurisidonnaisten käsitteiden käännösvastineista Antti Tuurin Pohjanmaa -romaanin ranskannoksessa", Sirkku Aaltonen (Vaasa/Joensuu) "Observations on the Conventions of Finnish Drama Translations" und Andreas F. Kellertat (Vaasa) "Chauvinistische Metrik. Eine Fußnote zum Verhältnis von nationaler Literaturgeschichte und Translationshistoriographie". Entgangen ist mir auch die Vorstellung von "Handelspartner Finnland. Ein videogestütztes Material für den Wirtschaftsdeutschunterricht" von Ewald Reuter (Tampere) und Sabine Ylönen (Jyväskylä). Dies mag genügen um einen Eindruck von der Breite des Diskussionsangebotes zu geben.

Stattdessen soll im folgenden die Arbeit des erstmalig angebotenen Multimedia-workshops ausführlicher dargestellt werden, der sich unmittelbar im Anschluß an Kalverkämpers Vortrag konstituierte. Ein sicherlich erfreuliches, aber völlig unerwartetes Ergebnis ist das rege Interesse, auf das dieser Workshop stieß. Zwar waren wegen zu erwartender ausländischer Gäste nur Deutsch und Englisch als Arbeitssprachen zugelassen, daß sich jedoch so viele Interessierte auf engstem Raum drängten, überraschte die Veranstalter. Aufgrund der großen Zahl der Gäste - auch das folgende Ergebnis vorab -

konnte der Workshop seinem eigentlichen Ziel, wichtige Begriffe, wie etwa "Multimedia/Multimedialität", "Hypertext/Hypermedia", "Medium" und "Kode", zu diskutieren, nicht voll gerecht werden. Zu oft waren für die "Zaun"gäste längere, ausführlichere Erläuterungen als geplant erforderlich, um ihnen die Beteiligung an der Diskussion zu ermöglichen.

Einleitend wurde die Bibliographie von Sam Inkinen (Vaasa) "An Introduction to the Theory of Multimedial Communication" diskutiert, gefolgt von einer kurzen Einführung von Hartmut Schröder (Vaasa), der als wichtige Aspekte der Diskussion die Terminologie, die Multimedialität der Texte und die Nichtunterscheidbarkeit von mündlicher und schriftlicher Kommunikation in den Raum stellte. Einen ersten Höhepunkt bildete der Beitrag von Kalverkämpfer, der bereits am Morgen für den Plenarvortrag verantwortlich gezeichnet hatte. In seinem Beitrag zu "Aspekten einer Fachsprachen-Semiotik: Zeichen - Symbole - Kultureme" betonte er, daß alles, was wir sehen, Gegenstand der Interpretation sei. Diese sei wiederum kulturgebunden. Das gelte auch für die Interpretation fachbezogener Kommunikation. Anhand vielfältiger Materialien zeigte er, daß dem fachlichen Bild (Zeichnungen, Statistiken, etc.) im Hinblick auf die Semiotik drei Charakteristika zuzuschreiben sind. Gemeint sind erstens die Referentialisierung, d.h. die spezifische Selektion von Zeichenqualitäten, zweitens das Interpretationsangebot, den eine spezifische Funktionsbesetzung von Zeichen zugrundeliegt, und drittens die Rezeptionsleistung, d.h. ein bestimmtes Rezeptionsverhalten innerhalb von Fachkommunikation. Jari Perkiö-mäki (Vaasa) ging in "Publishing goes Electronic - What does it mean?" vor allem der Frage nach, welche Auswirkungen die Ausweitung computergestützter elektronischer Produktion hat und kam auf die Definitionsschwierigkeiten im Zusammenhang mit den Konzepten des "electronic publishing" und "electronic publication" zu sprechen. Sergio Cicconi (Macerata) versuchte in

seinem Vortrag "Semiotic systems - multi-medial texts" ein erstes Definitionsangebot für den Begriff "Multimedialität" zu unterbreiten. Interessant war ebenfalls der Beitrag von Brett Dellinger (Vaasa) "CNN vs Public Service Television: Audience perception of American commercial television news in Finland". Am Sonntagmorgen wurden dann zunächst drei weitere Vorträge von Outi Järvi (Vaasa) "Codes in the Language of User Interfaces", Jürgen Schopp (Tampere) "Typographische Texte im multimedialen Textverbund" und Roland Freihoff (Tampere) "Zur taxonomischen Beschreibung von Translation" diskutiert. In der abschließenden Diskussion des Workshops ging es in erster Linie noch einmal um den Versuch, einige der Begriffe zu definieren. Dazu gehörten der Textbegriff (Reicht der traditionelle Textbegriff oder brauchen wir einen neuen?) ebenso wie die Begriffe Medium, Medialität und multimedial (eigentlich eine Verkürzung; multimedial mediated text/communication), ohne daß eine endgültige Definition vereinbart werden konnte. Man vertagte sich mit dem Vorschlag, ein Glossar zum Thema Multimedia auszuarbeiten, für den Herbst einen zweiten Workshop anzusetzen, und stellte für den Herbst eine englischsprachige Version von Sam Inkens Bibliographie in Aussicht.

Auch bot sich beim "gemütlichen Beisammensein im Kaminzimmer" am Abend reichlich Gelegenheit, auf manches einzugehen, das mangels Zeit nicht im Anschluß an die Vorträge hatte angebracht werden können. Leider mußten diesmal auf die schon Tradition gewordenen Sangesfreuden verzichtet werden: ob das möglicherweise an unzureichend angefeuchteten Kehlen lag? In Krisenzeiten fließt auch der Alkohol nicht mehr wie Milch und Honig.

Allerdings verstärkte sich bereits hier der Eindruck, das mit dem über beide Tage laufendem Workshop so etwas wie ein Seminar im Seminar geboren worden war. Diese Zweiteilung wirkte sich auch auf die Gespräche am Abend aus.

In der kurzen Abschlußdiskussion der Tagung bedauerte man die quasi Zweiteilung des Seminars durch den Workshop und verband damit den Wunsch, die Veranstaltung in Zukunft nicht mehr so breit angelegt stattfinden zu lassen. Darüber hinaus wünschte man den Veranstaltern eine 14. Auflage im nächsten Jahr. Dann bis zum nächsten Mal: auf Wiedersehen beim VAKKI-Seminar!

WEGE DER ERFORSCHUNG DEUTSCH-FINNISCHER KULTURUNTERSCHIEDE IN DER WIRTSCHAFTSKOMMUNIKATION

Hg. von Ewald Reuter

(Tampereen yliopiston kielikeskuksen julkaisu 3/1991,
Tampere 1992)

Hier zu besprechen ist ein Band, der - schon vor einiger Zeit erschienen - das Ergebnis einer Tagung der Projektgruppe: Deutsch-finnische Kulturunterschiede in der Wirtschaftskommunikation im August 1989 an der Universität Vaasa ist.

Eine Einschränkung sei gleich vorausgeschickt: Ich gebe im folgenden subjektive Leseerlebnisse und -impressionen wieder, denn das, was für mich relevant ist, braucht nicht unbedingt für einen anderen Rezipienten wichtig zu sein und umgekehrt. Es lohnt sich auf jeden Fall, das hier besprochene Buch zur Hand zu nehmen, die Beiträge zu überfliegen und das Nützliche selbst auszuwählen.

Die Palette der in diesem Band vereinigten Vorträge ist bunt, sie geht von **Andreas Kelletats** literarhistorischem Aufsatz über *Goethe und die Internationalisierung des Handels* bis zu **Sauli Takalas** sprachdidaktischem Konzept *Interlanguage communication as a challenge for language teaching in schools*. Dazwischen findet sich ein Aufsatz zur Gesprächsanalyse (**Liisa Tiittula**: *Gesprächsverhalten in Verhandlungen: Anmerkungen zu den monologischen Finnen*), ein Artikel aus dem Bereich der Sprechakttheorie (**Pirkko Muikku-Werner**: *Sind die Finnen Barbaren? Kontrastive Analyse deutscher und finnischer Abschwächungstechnik*), ein der Textlinguistik verpflichteter Vortrag (**Dieter Viehweger**: *Die Blauen Schwerter. Illokutive Strukturen produktvorstellender Texte*) sowie ein fachdidaktischer Artikel des Herausgebers **Ewald Reuter** mit dem

Titel: *Mündliches Kommunikations-training im Fachsprachenunterricht. Eine didaktisch-methodische Skizze zur Einführung in die internationale Geschäftskommunikation*. Die Ethnomethodologie und Rezeptionsästhetik sieht **Birgit Stolt** in ihrem Beitrag *Kulturbarrieren als Verständnisproblem*, der auch an anderen Stellen erschienen ist, als relevante Forschungsbasis; sozialpsychologische Aspekte bilden den Hintergrund für **Jaakko Lehtons** theoretische Betrachtungen über *Sprache und interkulturelle Verständigung*, und im Rahmen von Kulturemtheorie und semiotischer Textologie bewegt sich **Hartmut Schröder** mit seinem Artikel über *Kulturunterschiede in der schriftlichen Kommunikation und Wege Ihrer Erforschung*.

Interdisziplinarität ist bei dieser Veröffentlichung also groß geschrieben, aber auch der gemeinsame Nenner findet sich, und zwar: **Kulturunterschiede** bzw. **Interkulturelle Kommunikation**. Um diese geht es, um Mittel und Wege, Kulturunterschiede aufzudecken (Tiittula, Muikku-Werner), Kulturbarrieren zu überwinden (Stolt, Lehtonen) und die Ergebnisse der interkulturellen Forschung in die (Ausbildungs-)Praxis umzusetzen (Kelletat, Schröder, Reuter, Takala).

Wichtig fand ich den attributionstheoretischen Ansatz von Jaakko Lehtonen (vgl. hierzu auch seinen Kurzbeitrag: *Kulturbedingte Attributionen als Erklärung interkultureller Kommunikationsschwierigkeiten* in: forum ANGEWANDTE LINGUISTIK. BAND

21. Interkulturelle Kommunikation. Kongreßbeiträge zur 20. Jahrestagung der Gesellschaft für angewandte Linguistik GAL e.V. hg. v. B. Spillner, Frankfurt a.M.1990, S.73/74) als Denkmodell und auch als Grundlage für vergleichende diskursanalytische Untersuchungen.

Interessant auch die Darstellung von (schwedisch-)kulturspezifischen Verhaltensweisen, "emotionalen Normen" (Stolt), Sitten und Gebräuchen, kultur- und klimabedingten "Sprachgebrauchsnormen" von Birgit Stolt (vgl. dazu auch den Aufsatz von Astrid Stedje: **Sprachliche Handlungsmuster und interkulturelle Kommunikation** im oben angeführten Band 21, forum ANGEWANDTE LINGUISTIK, S.29-40).

Spannend war es zu lesen, wie Dieter Viehweger (- dessen Tod einen schweren Verlust für die Germanistik in Finnland bedeutet -) sein Illokutionsmodell bei der Klassifizierung produktionsvorstellender Texte anwendete, um sie als Aufforderungstexte mit direktivem Charakter zu entlarven. Viel Information und viel Stoff zum Nachdenken vermittelte wieder einmal Hartmut Schröder mit seinen Überlegungen zu mündlicher und schriftlicher interkultureller Kommunikation insbesondere im Bereich der Wirtschaftskommunikation. Die Artikel von Liisa Tiittula und Pirkko

Muikku-Werner zur mündlichen Kommunikation waren für mich besonders relevant, da ich im gleichen Forschungsgebiet arbeite. (Zu P. Muikku-Werners vor kurzem erschienener Dissertation vgl. KIELIKESKUSTELUA 5/1993, S.50/51). Nicht ganz überzeugt hat mich der negative Befund von Liisa Tiittula zur Frage der Monologizität von Finnen, der das Ergebnis der Analyse nur eines Verhandlungsgesprächs darstellt. Ob hier wohl die Untersuchung einer breiteren Materialbasis die gleichen Tendenzen aufzeigen würde?

Summa summarum: ein vielseitiger, anregender Band, der den Lesern zugleich einen Eindruck von der Breite all jener Forschungsdisziplinen, die sich mit Kulturunterschieden beschäftigen, vermittelt. Der Projektgruppe **Deutsch-finnische Kulturunterschiede in der Wirtschaftskommunikation** (die inzwischen auch schon mehrere Lizientiaten hervorgebracht hat) und ihrem dynamischen Leiter, Hartmut Schröder, bleibt nur weiterhin viel Erfolg für ihre interdisziplinären Forschungen zu wünschen.

Luise Liefländer-Koistinen

TIEDOTUKSIA ** INFORMATION

Nauhoitepalvelu tiedottaa

UUSIA ÄÄNITTEITÄ

Englanti

BBC YOUR WORLD

13/93 REGENERATING THE GHETTOS

14'

Riots erupted in Los Angeles last year in run-down areas with large immigrant communities. Now Rebuild LA, a private sector initiative, is looking at ways of regenerating the ghettos. It was set up by the man who organized the Olympic Games in that city in 1984, Peter Ueberroth, and aims at bringing money into business. So what lessons have the cities learnt ? Can business really help where government fail?

14/93 ROOTS - HOW IMPORTANT ARE THEY?

13'56"

When A. Haley's novel Roots was published in 1976, it gave Afro-Americans and Black communities across the world a sense of history and a clear outline of the tumultuous past which had shaped them. Roots inspired many black people to make a spiritual, and sometimes physical reconnection with Africa. One black American who felt moved to undertake a year-long trek through two dozen African countries was Eddy Harris. He chronicled his experiences in a book entitled **Native Stranger**. He makes it clear that his African roots are more a source of regret than pride...

15/93 STRESS

14'

It is said that stress builds up at the office and lurks in traffic jams, but we don't leave it at work. In America some people call it "**The hurry sickness**" and it can be lethal: In the West stress is the biggest killer of modern times. Dr Martin Moore-Ede, who is an expert on fatigue, has just published a book called "**The 24 Hour Society**". He argues that serious accidents can be the result of human fatigue. He is joined by Carey Cooper, Professor of Psychology at Manchester University, who is also an expert on stress.

16/93 SEX SELECTION

13'46"

"Boy or girl?" That is the first question we ask when a baby is born. Nature provides more or less even numbers, but within families, the balance is not so easy to achieve. So should couples be able to select the sex of their children? However fascinating the idea may be, it has sparked off endless controversies in various parts of the world.

BBC SCIENCE MAGAZINE

13/93

GOOD NEWS FOR COFFEE DRINKERS

5'20"

A research programme can sometimes unearth results which have little to do with its original purpose. An example is the work of Dr Martin Jarvis who is a psychologist with Britain's Cancer Research Campaign. He was studying the mental effects of smoking, in the hope of devising new ways to help people give up the habit, but when he analyzed his data he discovered something unexpected. The mental performance of his subjects was significantly increased when they drank a cup of tea or coffee. Moreover that effect wasn't reduced by repeated exposure...

"What we found was that the more coffee people drank, the better they did on some simple tests of mental performance. These were tests of reaction time, of memory and of spatial awareness..."

THE ROCKS THAT FALL TO EARTH

4'05"

Some meteorites have a very typical composition which is identical to that of a large asteroid called Vesta; the evidence comes from the asteroid's optical spectrum. However Vesta is in a stable and inaccessible orbit in the Asteroid Belt and it was hard to see how chunks of it could have been broken off and ejected towards the Earth. Now Richard Binzel and Shui Xe of the Massachusetts Institute of Technology have solved the problem and presented their results at the recent Lunar and Planetary Science conference in Texas.

THE LANDING PAD FOR THE AIDS VIRUS

5'15"

A single biological molecule was the subject of a two day meeting in London recently. The molecule is called CD4 and it is the receptor on the surface of some cells in the immune system which is the target of the AIDS virus. The virus uses it as a landing pad and then infiltrates the cell. If that interaction could be blocked there is the possibility of new ways of preventing and treating AIDS.

A LOOK AHEAD TO ISO - PART 1

5'40"

The Infrared Space Observatory - ISO - is due for launch in 1995. This European Space Agency project is the follow up to its immensely successful satellite, IRAS, which a few years ago mapped the sky's infrared sources. ISO will build on that work by making detailed observations of specific objects. One of the four instruments which ISO will carry, the long wavelength spectrometer, has been designed and built at Britain's Rutherford Appleton Laboratory.

A LOOK AHEAD TO ISO - PART 2

2'25"

The long wave spectrometer has been thoroughly tested to make sure it meets its technical specifications and will perform properly. It has also been tested to ensure that it will survive the vibrations of take-off...

GREENLAND LEAD LEVELS PLUMMET

4'

Since the introduction of unleaded petrol in the United States the amount of lead in Greenland snowfall has dropped. Most of the lead deposited there now comes from Europe where car manufacturers and oil companies have been slow to follow the American example and most petrol still contains lead based additives....

THE SMART PEBBLE

4'25"

Engineers who are planning sea Defences need to know how sand and shingle are going to move under the impact of waves and tides. Their job will be made easier by the development of a "smart pebble", an electronic device which can be tracked as it and the real pebbles are shifted along the beach.

LASER RESEARCH AND RESEARCH BY LASER

15'55"

Compact disc players, office printers and fibre optic phone links all rely on lasers and so do many medical procedures and industrial processes. Lasers are also vital tools in many areas of scientific research. How lasers are being used to study subjects such as plasma physics and the repair of DNA and what is the new development in laser technology - X-ray lasers - that is the topic of this edition.

15/93

AIDS ROUND-UP

15'40"

A number of important papers on AIDS have been published recently.

The preliminary findings of an Anglo-French study show that the anti-AIDS drug, AZT, does not slow down the progression to AIDS in people who are HIV-positive but symptom free.

It has always been assumed that between infection with HIV and the onset of AIDS the virus remained dormant in the body.

Dr A. Fauci of the US National Institute of Health shows that, during this period, the virus is actively replicating in the lymph nodes.

Another NIH scientist, Dr P. Lusso, is accumulating evidence that one of the herpes viruses is a co-factor for AIDS, speeding up the progression of the disease. He explains this idea and its implications for the treatment of AIDS.

Dr Th. Quin from Johns Hopkins Hospital in the US believes that sexually transmitted diseases like syphilis and gonorrhoea facilitate infection by HIV and says that there are parallels between the conditions which fuelled the spread of AIDS in Africa and what is happening now in cities in the eastern United States.

TISSUE REPAIR

9'45"

Diseases such as diabetes, renal failure and multiple sclerosis may one day be treated by injecting patients with cultures of undifferentiated cells which repopulate and repair the damaged tissue. This might seem like science fiction but a recent paper in "Nature" shows that this approach is viable, although its application in human patients is many years away...

16/93

WATCHING THE OZONE HOLE

8'15"

Last year's ozone hole over Antarctica was studied in greater detail than ever before. The Upper Atmosphere Research Satellite, UARS, observed the formation of the hole, collecting vast amounts of data on the progressive destruction of the ozone. Some of the results were rather surprising. Joe Waters, principal investigator for the microwave experiment on UARS, tells that even if we do end the use of ozone-destroying CFCs by the year 2000, as demanded by international agreements, there's enough of them in the atmosphere already to ensure that the ozone hole will develop annually for another century.

THE IMPOSSIBLE REGENERATION

8'28"

Hearing loss is often caused by exposure to high noise levels which destroy the sensory cells in the ear's auditory mechanism, known as hair cells. Similar cells are also found in the balance system of the inner ear. It used to be thought that these cells could not regenerate but in recent years it's been shown that they can be replaced in cold-blooded animals and in birds... The hope is that by understanding the mechanism involved in the balance it might one day be possible to induce the auditory hair cells to regenerate.

THE STATE OF CALIFORNIAN SCIENCE

4'55"

American science is the best in the world and California can justly claim that it does the best science in the United States. But Californian science is under threat. The world recession, the decline of the state's defence industries and the financial pressures of immigration are squeezing California's higher education budgets...

A SPECIAL OFFER!

BBC TOPICAL TAPES SERIES "IT'S YOUR BUSINESS" PARTS 1 - 7: PRICE 100 Fmk on a cassette (115 Fmk on a reel tape)!

Venäjä**KKM 46 VENÄJÄÄ AIKUISILLE****JATKOKURSSI 1. OSA****Kappaleet 1 - 10****Hinta: 130 mk****JATKOKURSSI 2. OSA****Kappaleet 11 - 20****Hinta: 130 mk****1. + 2. osa - hinta: 250 mk****TULOSSA KESÄKUUN AIKANA:****KKM 12 VENÄJÄÄ YHTEISKUNTATIETEILIJÖILLE****Kappaleet 10 - 40****Tiedustelut ja tilaukset****Anna Kyppö, puh. 941-603 525, Fax 941-603 521**

ILMESTYNYT

Suullinen kielitaito ja sen arviointi

Sauli Takala (toim.) 1993

Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisusarja B: Teoriaa ja käytäntöä 77.

Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 269 s.

Julkaisu sisältää artikkeleita suullisesta kielitaidosta ja sen arvioinnista. Artikkelikokoelma liittyy kieltenopetuksen valtakunnalliseen kehittämiseen, jossa painopisteeksi on valittu suullisen kielitaidon opetus ja testaus. Teos käsittelee sekä äidinkielen puheviestintää että vieraiden kielten suullista taitoa, vaikka etenkin arviointia koskevat artikkelit tarkastelevat asioita vieraiden kielten näkökulmasta.

Julkaisu on tarkoitettu kaikille suullista kielitaitoa opettaville ja arvioiville. Se sisältää tietoa suullista ja muutakin kielitaitoa koskevista näkemyksistä, käytännönläheisiä esimerkkejä suullisista testeistä sekä tutkimustuloksia Suomesta ja ulkomailta. Osa teksteistä perustuu käytännön kokemuksiin, joita kirjoittajat ovat saaneet mm. Työelämän kielidiplomikokeen ja suomen (vieraana kielenä) kielen tasokokeen laatimisesta. Varsinkin suullisen kielitaidon arviointiperusteiden ja testien laatijat hyötynevät raportista.

Sisältö:

Osa I: Suullisen kielitaidon opetuksen ja arvioimisen lähtökohtia

Ceterum censeo: Suullisen taidon opetusta olisi lisättävä (Maija Saleva)

Suullisen kielitaidon testaaminen peruskoulun kokeiluvaiheessa (Sauli Takala)

Suullisen kielitaidon testaaminen osana kielten ylioppilastutkintoa? (Sauli Takala)

Osa II: Suullinen kielitaito osana yleistä kielitaitoa

Suullinen kielitaito: Puhutun kielen ja suullisen viestinnän ominaispiirteitä (Liisa Tiittula)

Teorioita kielitaidosta: Onko niistä hyötyä testaukselle? (Ari Huhta)

Osa III: Suullisen kielitaidon testaaminen ja arvioiminen

Suullisen kielitaidon arviointi (Ari Huhta)

Suullisen kielitaidon testausmenetelmiä (Ari Huhta ja Tuomo Suontausta)

Miten tästä eteenpäin? (Sauli Takala)

Myynti:

Kasvatustieteiden Tutkimuslaitos,
Jyväskylän yliopisto, PL 35, 40350 Jyväskylä
puh. 941-603 220

KAIKILLE KIELTEN OPETTAJILLE

WORKSHOP ON CLASSROOM LANGUAGE TESTING

Opettajana Andrew Cohen

Amerikkalainen professori Andrew Cohen pitää neljä kielenopettajille tarkoitettua kaksipäiväistä workshop-tyyppistä seminaaria kielikokeiden laatimisesta. Workshopin aikana tutustutaan testien laatimisen periaatteisiin, käytännön ongelmiin, erilaisiin testityyppeihin ja testien käyttökelpoisuuden arviointiin mm. erilaisten esimerkkien ja harjoitusten avulla. Tilaisuus sopii siis kaikille, jotka haluavat kehittää kykyään laatia kokeita esimerkiksi omien oppilaitten kielitaidon arvioimiseksi arvosanojen tai palautteen antamista varten tai opetuksen ohjaamiseksi.

Professori Cohen on kielitaidon testauksen johtavia asiantuntijoita maailmassa. Hänen tutkimuksensa ja julkaisunsa käsittelevät luokassa tapahtuvaa kielitaidon arviointia, kielitaidon eri puolien testausta (varsinkin luetun ymmärtämisen testausta ja tiivistelmätehtäviä) ja kielen oppimis- ja käyttöstrategioita. Hän on uranuurtaja kielenoppimisen ja testien uusien tutkimusmenetelmien kehittämisessä. Professori Cohen on myös kokenut kielen ja testauksen opettaja, joka nykyään toimii professorina Minnesotan yliopistossa USA:ssa.

Workshop on tarkoitettu kaikkien vieraiden kielten opettajille, vaikka työskentelykielenä onkin englanti, sillä testien laatimisen periaatteet ovat pitkälti samanlaisia kielestä riippumatta. Toki myös vertailuja eri kielten testauksen välillä on workshopin aikana mahdollista tehdä, sillä prof. Cohen on työskennellyt useilla eri kielialueilla ja osaa mm. heprean, portugalin, espanjan ja ranskan kieltä.

2-päiväisiä workshopeja järjestetään neljästi tänä kesänä:

Jyväskylässä	23. – 24. 8.
Siuntiossa	16. – 17. 8. ja
	26. – 27. 8.
Tampereella	19. – 20. 8.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:

Jyväskylä	Ari Huhta 941-603 539 (ilm. Jyväskylän workshopiin 30.7. mennessä)
Siuntio	Marianne Åström tai Helena Mikkola 90-261 279
Tampere	Liisa Löfman 931-156 463

FIRST CIRCULAR

The English Department of the University of Turku
will be hosting a conference on

ORGANIZATION IN DISCOURSE

Turku, Finland
11 -14 August, 1994

Sections are planned on topics dealing with linguistic aspects of textual organization in, for example, speech and writing, and in narrative and scientific discourse. Papers are invited on questions relevant to such topics.

The plenary speakers will be Douglas Biber, Svetla Cmejrkova, Nils Erik Enkvist, Jan Firbas, Michael Hoey, and Eija Ventola.

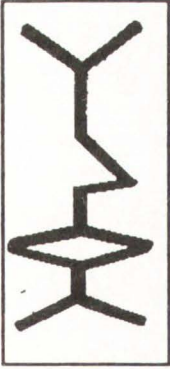
Please return the enclosed plenary registration form by 31 August, 1993, to the organizing committee.

The second circular will be sent in the autumn of 1993 to those who have returned the plenary registration form. It will include information on the deadline for abstracts and the conference fees and other costs.

Contact address:

ORGANIZATION OF DISCOURSE
Department of English
University of Turku
20500 Turku, Finland

Registration form on p. 47

UNIVERSITY OF TURKU
FINLAND
AUGUST 25 - 27, 1994

INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERPRETATION WHAT DO WE KNOW AND HOW?

Co-organized by the Schools of Translation and Interpretation Studies in Turku (Finland), Paris: ISIT (France) and Trieste (Italy).

A unique opportunity for all interested in interpretation (practitioners, teachers, doctoral students, researchers, theoreticians) to meet and discuss the following questions:

What contribution do Psycho- and Neurolinguistics, Discourse Analysis, Cognitive Science, Communication Studies, Semiotics, Translation Studies make to Interpretation and vice versa?

Can we renew the theoretical and methodological approach to interpretation or is interpretation only an applied field of research?

How to develop transdisciplinary models for different types of interpreting (consecutive, simultaneous, court, community, relay and liaison interpreting)?

In order to achieve a better understanding among the participants and to exchange new ideas, we have chosen an interactive working format for the conference: 3 plenary sessions, 6 workshops, 2 round tables, posters for discussion in sessions that do not overlap with other presentations.

If you would like to submit a poster or would like further information, please contact:

Yves Gambier (ICI)
University of Turku
Department of Translation Studies
Tykistökatu 4 - 20 520 TURKU (FINLAND)
Fax: (+358-21) 633 8730
E-mail: YVES.GAMBIER@UTU.FI

CALL FOR PAPERS

22nd ANNUAL CONFERENCE ON NEW WAYS OF
ANALYZING VARIATIONOctober 14 - 17, 1993
University of Ottawa, Canada

KEYNOTE SPEAKERS:

JACK CHAMBERS
WILLIAM LABOV
WALT WOLFRAM

Abstracts are invited in all areas of linguistic variation theory for 20-minute presentations and for posters.

Abstract specifications:

Format:

Abstract page. Abstracts, including full title, should be no longer than 500 words and may not exceed a single 8 1/2 X 11" page with 1" margins all around. Author's name should not appear on this page.

Cover page. Include full title of the submission, and author's name, affiliation, address, E-mail, fax and phone numbers. Indicate here whether you wish your abstract to be considered for a paper session, a poster session, or either. American Dialect Society members: Indicate whether, if accepted, you wish your paper to be scheduled in a special ADS session.

Submission instructions:

Send 6 hard copies of the abstract page + 1 copy of the cover page, AND 1) a 3 1/2" diskette containing abstract page and cover page (using MS Word for MAC or IBM), OR 2) an E-mail message containing same, OR 3) an indication (on cover page) if electronic submission is impossible.

Deadline for receipt of abstracts: July 1, 1993

Abstracts will be anonymously refereed.

Expected notification date: August 15, 1993

Mail to:

Shana Poplack @ NWAWE 22
Dept. of Linguistics
University of Ottawa
78 Laurier East
Ottawa, Canada K1N 6N5
E-MAIL: NWAWE22@UOTTAWA.ACADVM1.CA
FAX: 1 613 564-9067

IATEFL BULGARIA

2nd National Conference

Saturday 30 – Sunday 31 October 1993

'Testing and Evaluating in ELT'

Dear Colleague,

Following last year's successful Conference in Sofia, the 2nd National Conference to be held in Varna will again give you an opportunity to meet English teaching colleagues from Bulgaria and abroad, to exchange views and experiences. There will be keynote speakers, workshops, demonstrations, posters, an exhibition of recent materials from ELT publishers and time to chat informally.

The Conference will take place at the 'Joliot Curie' house of Scientists in the beautiful setting of St Constantine (formerly Douzhba), the jewel of Black Sea resorts, in October during the 'Golden Autumn' for which Varna is famous. The main part of the Conference will begin on Saturday morning, but for participants travelling from a distance there will be an informal reception on the evening of 29th October.

All teachers of English are welcome to attend. If you would like to share your experiences in a formal way, you are kindly invited to submit contributions on the theme of evaluating and testing in the following fields:

1 Technology in Language Teaching – CALL, video	4 Teaching Literature and Culture
2 Teaching English for Specific Purposes	5 Teaching English to Young Learners
3 Teacher Training and Teacher Development	6 Learner Autonomy

All presentations should be practical in nature. If you would like to make a presentation (workshop, demonstration, paper) would you please submit the following with the tear-off slip below:

Abstracts: (Maximum 40 words) to be included in the Conference programme.

Summaries: (Maximum 250 words) for subsequent publication in a Conference Report.

Final date for acceptance for both application forms and contributions (address below): 30 May 1993.

Accommodation and meals will be provided in the 'Joliot Curie' House of Scientists. Details of accommodation and registration fees will be sent later. We look forward to hearing from you.

Yours sincerely,

Svetla Trendafilova, Conference Secretary

2nd National Conference – IATEFL Bulgaria

Family name: First name: Other initials:

Place of work: Position:

Address for correspondence:

..... tel:

Send to: Conference Secretary, IATEFL Bulgaria, British Council Resource Centre, Institute 'Dr Petar Beron', Pochivka, 9010 Varna, BULGARIA. Tel/Fax: 052 884597

**** CONFERENCE ANNOUNCEMENT ******C A L I C O****"New Technology for a New World"**

CALICO (Computer Assisted Language Learning and Instruction Consortium) 1993 International Symposium will be held in Budapest, Hungary, 4-5 August.

Deadline for the receipt of abstracts: Tuesday, 1 June 1993
Preregistration must be received before: 15 July 1993

For more information, please contact:

CALICO Konferencia Titkárság
Professzorok Háza
Budapest
Ajtósi-Dürersor 19-21
Hungary
e-mail: h3195veg@ella.hu
vegvari@fki.huninet.hu

* * * * *

**** CALL FOR PAPERS ****

**The Twenty-Fourth Annual
Linguistic Symposium on Romance Languages**

February 25-28, 1994

will be held jointly at
University of California, Los Angeles
University of Southern California, Los Angeles

DEADLINE FOR RECEIPT OF ABSTRACTS: November 1, 1993

Abstracts are invited for 20-minute talks. Send six copies of an anonymous one-page abstract. Enclose a 3"x5" card with your name, address, telephone number, e-mail (if available), affiliation, and title of your paper.

Abstracts taking any linguistic approach to Romance languages are welcome.

ADDRESS ABSTRACTS AND INQUIRIES TO:

LSRL24
Department of Spanish and Portuguese
University of Southern California
University Park
Los Angeles, CA 90089-0358

Tel.: (213) 740-1261 or (310) 825-0237

Fax: 213-740-9463

E-mail: IKP4ACQ@UCLAMVS.EDU or SALTAREL@USCVM.BITNET

C A L L F O R P A P E R S

The 18th Annual

Boston University Conference on Language Development

January 7 and 8, 1994

to be held jointly with the LSA meeting in Boston

FIRST AND SECOND LANGUAGE ACQUISITION

All topics in the field of language acquisition will be fully considered, including:

Bilingualism	Literacy
Cognition & Language	Narrative
Creoles & Pidgins	Neurolinguistics
Discourse	Pragmatics
Exceptional Language	Pre-linguistic Development
Input & Interaction	Signed Languages
Language Disorders	Sociolinguistics
Lexicon	Speech Perception & Production
Linguistic Theory (Syntax, Semantics, Phonology, Morphology)	

REQUIREMENTS 1) Original Research that has never been presented or published; 2) 450-word summary for anonymous review; 3) Short abstract (to appear in the LSA handbook)

SUBMIT 1) One 3 x 5 card stating:
i) Title, ii) Topic area, iii) audiovisual requests,
and iv) for EACH author:

a) Full Name c) Address e) E-mail address
b) Affiliation d) Phone number f) Fax number

2) Six copies of the anonymous summary, clearly titled

3) Two copies of the short abstract, which MUST BE SUBMITTED ON THE OFFICIAL LSA ABSTRACT FORM, although the form may be duplicated. If you need a copy of this form (with the rectangle in which the camera-ready abstract is to be placed), we will be happy to send you one.

Presentations will be 20 minutes long, plus 10 minutes for questions.

IMPORTANT: We will be unable to accept more than one submission per author. (This includes abstracts with multiple authors.)

Overhead projectors will be available for all sessions. Carousel slide cassette tape records, or reel-to-reel recorder can also be provided, if your request accompanies your submission. If you require a VCR or other equipment and are willing to cover the costs that the LSA will incur for rental of equipment, please specify this on your index card.

DEADLINE: All submissions must be RECEIVED by July 31, 1993.

Send submissions to:
 Boston University
 Conference on Language Development
 138 Mountfort Street
 Boston, MA 02215 U.S.A.
 Telephone: (617) 353-3085
 Fax: (617) 353-6218
 E-mail: langconf@louis-xiv.bu.edu

WE ARE NOT ABLE TO ACCEPT ABSTRACT SUBMISSIONS BY FAX OR E-MAIL.

Please include self-addressed, stamped postcard for acknowledgment of receipt. Notification of acceptance or rejection will be sent by September 30. A schedule will be available as of September 30 by e-mail; please send e-mail requests after that date to info@louis-xiv.bu.edu.

Note: All conference papers will be selected on the basis of abstracts submitted. Unfortunately, we are unable to accommodate symposium proposals.

* * * * *

C A L L F O R P A P E R S

NINTH WORKSHOP ON COMPARATIVE GERMANIC SYNTAX

HARVARD UNIVERSITY
 January 5 & 6, 1994

The 9th Workshop on Comparative Germanic Syntax will be held at Harvard University on January 5-6 (immediately before the annual meeting of the Linguistic Society of America). Those who wish to present a paper (30 minutes + discussion) are hereby invited to submit **an abstract no longer than 2 pages BEFORE September 15, 1993**. Preference will be given to papers on parametric (synchronic or diachronic) variation within the Germanic languages. Abstracts on comparative Germanic phonology will also be considered. Five copies of an abstract should be sent anonymously, accompanied by a camera-ready original with the name and address of the author(s) to:

9th Workshop on Comparative Germanic Syntax
 Department of Linguistics
 Grays Hall
 Harvard University
 Cambridge, MA 02138
 E-mail: epstein@husc.harvard.edu

**INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR DIALOGUE ANALYSIS**

**ASSOCIATION INTERNATIONALE
POUR L'ANALYSE DU DIALOGUE**

**5ème Congrès International
organisé en collaboration avec le Centre de
Recherches en Linguistique Contrastive**

(C.R.E.L.I.C.)

**Formation de Recherches de l'Université de la
Sorbonne Nouvelle - Paris III**

**Thème : "Nouvelles perspectives dans l'analyse de
l'interaction verbale"**

**DATES DU CONGRES : JEUDI 18 MARS - SAMEDI 20
MARS 1994**

LIEU : UNIVERSITE DE LA SORBONNE NOUVELLE

Le programme comportera deux sessions
parallèles, traitant de :

- 1) Méthodologie d'analyse**
- 2) Etudes contrastives des interactions
verbales.**

**POUR TOUS RENSEIGNEMENTS, ECRIRE A
CERUL-CONGRES**

19, rue des Bernardins - 75005 PARIS

SS10: SOCIOLINGUISTICS SYMPOSIUM 10**REVISED ANNOUNCEMENT**

The next Sociolinguistics Symposium will take place at Lancaster University, 23rd - 25th March 1994.

The theme for the symposium will be:

"DISCOURSE: PRACTICES AND IDENTITIES"

Keynote Speakers:

Peter Auer Charles Ferguson Shirley Brice Heath

We welcome abstracts for papers and proposals for workshops or special sessions.

The Symposium will begin at lunch time on Wednesday 23rd March and end before lunch on Friday 25th March.

SUBMISSION OF ABSTRACTS

If you would like to submit an abstract, please send it directly to:

Sharon Dexter, SS10, Department of Linguistics and Modern English
Language, Lancaster University, Lancaster LA1 4YT, England.

New deadline for abstracts: **15th August 1993.**

Themes we have identified as being relevant to this Symposium include:

- * Bilingualism/Multilingualism
- * Language and education
- * Language and ethnicity
- * Language and gender
- * Language and power
- * Language ecology
- * Language policy
- * Literacy
- * Media discourse
- * Pidgins/creoles
- * Regional or non-standard language varieties

Abstracts related to other themes are not excluded.

Proposals for workshops are also invited and should be sent to the same address.

Marilyn Martin-Jones
Mark Sebba
Conference Organisers

e-mail: m.sebba@uk.ac.lancaster.central1
OR m.martin-jones@uk.ac.lancaster.central1

IRAAL IRISH ASSOCIATION FOR APPLIED LINGUISTICS

CUMANN NA TEANGEOLAÍOCHTA FEIDHMÍ

c/o ITÉ, 31 Fitzwilliam Place, Dublin 2. *flc ITÉ, 31 Plás Mhic Liam, Baile Átha Cliath 2.* Fax: 610004

INTERNATIONAL CONFERENCE

Language, Education and Society in a Changing World

Dublin, Ireland

24-25 June 1994

CALL FOR PAPERS

This conference is organised by the Irish Association for Applied Linguistics (IRAAL), under the auspices of the *Association Internationale de Linguistique Appliquée* (AILA). Its brief is to consider language learning and language use in the context of changing social and political structures. These changes require a response from those involved in language teaching and language planning. Relevant concerns thus include the following topics:

- first and second language learning in formal and informal contexts
- language education at first, second and third level
- language for special purposes
- language policy and planning
- minority languages: maintenance and loss
- mother tongue education
- languages in contact
- bilingualism and multilingualism
- reading in a second or foreign language
- translation
- language testing and certification
- educational technology

Those wishing to present a paper should send a 300 word abstract (single-spaced on A4) for consideration. At the same time, a separate 100 word abstract (for publication) should also be supplied. Both should be sent to:

*Jeff Kallen, Conference '94, School of Clinical Speech & Language Pathology,
184 Pearse St., TCD, Dublin 2, Ireland. Fax: 353-1-712152*

If possible please submit abstracts on disk also, in a text (ASCII) file, using any IBM compatible machine or abstracts may be sent by e-mail to: JKALLEN@VAX1.TCD.IE (Please forward a hard copy as well).

The final date for receipt of abstracts is: 31 October 1993.

General enquiries may be addressed to:

*Tina Hickey, IRAAL, c/o ITÉ, 31 Fitzwilliam Place, Dublin 2, Ireland.
Tel: 353-1-765489 Fax: 353-1-610004 e-mail: Tina_Hickey@Eurokom.ie*

If you wish to receive further details of this conference, please complete and return the following information:

I am interested in attending Yes/No I intend to submit a proposal Yes/No

Name: _____

Address: _____

e-mail _____ Fax: _____

Lehrerweiterbildung bei: Carl Duisberg Centren, gemeinnützige GmbH, D - 5000 Köln
Auskünfte unter Telefon: ++49 / 221 / 1626-241 , Bernd Harter

FACHSPRACHE WIRTSCHAFT

2. Aug. - 13. Aug. 1993

Einführung in Fachsprache Wirtschaft und Wirtschaftsgeografie / Landeskunde

Dieses Seminar hilft ausländischen Lehrern, Wirtschaftsdeutsch interessanter und effektiver zu unterrichten. Sie sollen in die Lage versetzt werden, die fach- und sachbezogene sprachliche Handlungsfähigkeit ihrer Lerner gezielt zu fördern.

Im Rahmen der immer ausgeprägteren wirtschaftlichen Kommunikation hat sich Deutsch als Wirtschaftssprache etabliert.

Die CDC - Seminare basieren auf 30-jähriger Erfahrung in Unterrichtsentwicklung und -praxis.

FACHSPRACHE WIRTSCHAFT bietet Ihnen eine Einführung und kritische Auseinandersetzung moderner und erprobter Unterrichtsmethoden für den zielgruppengerechten Einsatz im Unternehmen.

Das Seminar wird mit 30 Wochenstunden von erfahrenen CDC-Dozenten und Referenten, im Seminarverband und Kleingruppen, Hospitationen mit Unterrichtsanalyse und wirtschaftsbezogener Landeskunde bei Exkursionen durchgeführt.

Programm

Warum ist die Fachsprache Wirtschaft ein Sonderfall unter den Fachsprachen?

- Wodurch sich die Fachsprache auszeichnet
- Spezifik des Fachsprachenunterrichts Wirtschaft

Beachten Sie die Prinzipien des modernen Fachsprachenunterrichts?

- Adressatenorientierte Analyse des Lernbedarfs
- Funktionalität der sprachlichen Mittel
- Strukturieren von Handlungsabläufen
- Umsetzen in Trainingssequenzen
- Training durch Simulation

Arbeiten Sie mit angemessenen Unterrichtsmaterialien?

- Übersicht: Vergleich ausgewählter Lehrwerke auf dem deutschen Markt
- Lehrwerksanalyse: welche Zielgruppen, welche Inhalte, welche Lernziele, welche Methoden in welchem Lehrwerk
- Marktübersicht: Lernsoftware in Fachsprache Wirtschaft für den PC
- Lernspiele als Simulation von ökonomischen Abläufen

Hilfe zu Selbsthilfe: Erstellung von Unterrichtsmaterial

- Umgang mit verschiedenen Textsorten: Sachtext, Werbetext, Formular, Telefonat, Verkaufsgespräch
- von der Rezeption zur Produktion: Übungsformen am Beispiel der Textarbeit
- Einsatz von Mitschnitten aus Fernseh- und Radiosendungen

Welche Unterrichtsformen prägen den handlungsorientierten Fachsprachenunterricht?

- Kommunikationstraining, z. B. Telefontraining
- Simulation
- Fallbeispiele
- Planspiele

Erarbeitung von Unterrichtskonzepten und Erprobung im Seminar

Wie wird in der CDC gearbeitet?

- Hospitationen in verschiedenen Kursstufen
- Gespräch mit dem Autor von 'Fachsprache Wirtschaft' Christian Schulze (CDC Köln)
- Vorstellung der Prüfung 'Wirtschaftsdeutsch International'
- Gespräch mit der Referentin für Unterrichtsentwicklung Sigrid Schmeichel-Möhlmann über die Erarbeitung eines Modulsystems für die Fachsprache Wirtschaft
- Kennenlernen der CDC-Mediothek im individuellen Studium

Exkursionen

Betriebsbesichtigung der Firma Bayer

Amt für Wirtschaftsförderung Köln

Besuch von Verkaufsausstellungen verschiedener Fachverlage in Düsseldorf

Seminarunterlagen

Umfangreiches Arbeitsmaterial, Adressenlisten zum Materialbezug sowie die Neuauflage von "Fachsprache Wirtschaft", 1992, CDC-Lehrwerk von Dietrich Fischer und Christian Schulze.

Anmeldebogen auf S. 49

Seminarzertifikat

Als Bestätigung Ihrer Teilnahme erhalten Sie ein Zertifikat mit den Inhalten des Seminars.

Seminarpreis

inclusive Hotelunterkunft Einzelzimmer mit Frühstück	DM 2.080,00
oder	
inclusive Privatunterkunft Einzelzimmer mit Frühstück	DM 1.550,00

Zusätzliches Rahmenprogramm

[Die Veranstaltungen des Rahmenprogramms sind nicht im Preis enthalten.]

- Historischer Stadtrundgang in Köln
- Sonntag, 8. 08. 93: Rheinfahrt zur Loreley

Fördermöglichkeiten

Lehrer im europäischen Ausland können im Rahmen der Aktion I des Lingua-Programmes individuell Fördermittel beantragen.

Die zuständige Lingua-Agentur Ihres Landes finden Sie auf der beiliegenden Liste.

Riitta Korhonen / Martin Kusch / Hartmut Schröder (Hrsg.)

Lopussa teksti

Frankfurt/M., Berlin, Bern, New York, Paris, Wien, 1992. VII, 226 S.
 Nordeuropäische Beiträge aus den Human- und Gesellschaftswissenschaften.
 Herausgegeben von Hartmut Schröder. Bd. 1
 ISBN 3-631-45187-3

br. DM 59.--

Viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana monet kielitieteilijät ovat kokeneet tärkeäksi tarkastella kielen käyttöä niin puhutussa kuin kirjoitetussakin muodossa. On syntynyt mitä erilaisimpien diskurssien kenttä, jonka edustajat kiistelyistään huolimatta jakavat tietyt perusoletuksat: (1) perinteisen kielitieteen menetelmät eivät riitä ymmärtämään ja selittämään kielen käyttöä; (2) kielen käytön ymmärtäminen ja selittäminen vaatii suuren kimpun menetelmiä (kielitieteestä, filosofiasta, yhteiskunta- ja kulttuuritieteistä); ja (3) kielen käytön ymmärtäminen ja selittäminen vuorostaan voi valottaa monia yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden keskeisimpiä kysymyksiä uudesta näkökulmasta.

Avainsanat: Hermeneutiikka ja kysymys – Pätevä ja oikea ymmärtäminen –
 Tekstintulkinnan aspekteja – Puhetaidon perinne – Keskustelu tutkimuksen kohteena –
 Kiistämisen tapoja – Diskurssin, kulttuurin, paradigman ja kielen vuorovaikutus –
 Näkökulmia kääntäjän ja tulkin mikäkuvaan

Unsere Preise sind unverbindliche Preisempfehlungen und verstehen sich zuzüglich Versandkosten. Preisänderungen bleiben vorbehalten. An Bibliotheken liefern wir mit 5% Rabatt.

Our prices are recommended prices and do not include postage and handling. Prices are subject to change without notice. We allow a 5% discount for library orders.

Hiermit bestelle/n ich/wir

I/We order

Expl. / copy/copies: Korhonen / Kusch / Schröder
 Artikel-Nr. 45187
 br. DM 59.--

Bitte senden Sie Ihre Bestellung an folgende Adresse:
 Please send your order to:

Verlag Peter Lang GmbH
 Abteilung WB
 Postfach 94 02 25
 Eschborner Landstr. 42-50

D-W-6000 Frankfurt/M. 90

Name / name

Adresse / address

Datum / date

Unterschrift / signature

Publications' News fr

MULTILINGUAL
MATTERS LTD

Frankfurt Lodge, Clevedon Hall, Victoria Rd,
Clevedon, Avon, ENGLAND, BS21 7SJ.

☎ 0275 8765
Fax: 0275 3430

A PRACTICAL GUIDE FOR TRANSLATORS

Geoffrey Samuelsson-Brown

This book is intended for those who have little or no practical experience of translation in a commercial environment but considering translation as a career. It is directed at those studying languages and those who already have a language capability but who are considering a career change. It considers the practical aspects of the translation profession and provides an excellent complement to language teaching at undergraduate and postgraduate level.

Contents:

1. Introduction
2. How to Become a Translator
3. Bilingualism - The Myths and the Truth
4. Your Working Environment and the Tools of the Trade
5. Sources of Reference, Data Retrieval and File Management
6. Quality Control and Accountability
7. Presentation and Delivery of Translations
8. Running your Own Translation Business
9. What to do if Things go Wrong
10. Professional Organisations for Translators in the UK
11. Glossary of Terms
12. Software Packages / Miscellaneous / Index

Geoffrey SAMUELSSON-BROWN is a technical translator with considerable experience working as a technical editor for the Volvo Car Corporation in Sweden for ten years. On returning to England he set up his own translation company in 1988. He is a Fellow of The Institute of Linguists and the Institute of Translation and Interpreting.

Topics in Translation No.2

April 1993

Format 210x148mm

160 pages

Hbk ISBN 1-85359-189-0

£24.00 (US\$49.00)

Pbk ISBN 1-85359-188-2

£7.95 (US\$17.00)

Subject: Translation and Interpretation (L280)

Level: Undergraduate (U) Postgraduate (P) Professional (R) (date 16.2.93)

Hvordan?

Hvornår?

Hvorfor?

... UNDSKYLD, HVAD SAGDE DU?

Enää ei tarvitse arvailla! Karin Guldbaek-Ahvon monivuotisen opetuskokemuksen pohjalta on syntynyt **Undskyld, hvad sagde du?, tanskan kielen oppikirja** - ensimmäisenä Suomessa.

Undskyld, hvad sagde du? on laadittu mittatilaustyönä kaikille tanskasta kiinnostuneille suomenkielisille aikuisille, jotka osaavat verrattain hyvin ruotsia. Lukuisat teksti- ja ääntämisharjoitukset ovat huolella valittuja ja niissä keskitytään juuri suomalaisille ongelmia tuottaviin seikkoihin. Kirjan ensisijaisena tavoitteena on saada käyttäjä ymmärtämään kokonaisuuksia; kaikkia sanoja ei ole suomennettu eikä kielioppiasioita selitetty, vaan opiskelijan oletetaan osaavan tehdä rinnastuksia ruotsin kieleen.

Undskyld, hvad sagde du? soveltuu sekä yksin että opettajan johdolla opiskeleville. Kirjaa ei ole jaettu kappaleisiin perinteisen oppikirjan tavoin, eikä etenemisjärjestystä ole määrätty, vaan opiskelija voi edetä opinnoissaan taitojensa ja mielenkiintonsa mukaan.

Undskyld, hvad sagde du?, osh 135 mk.
Kirjaan liittyvä 60 minuutin **äänikasetti** on itseopiskelijan välttämätön työväline - osh vain 75 mk!

Tanskan opiskelijan sanastopulmiin löytyy ratkaisu Olli Nuutisen **Tanskalais-suomalaisesta sanakirjasta**. Tässä ajanmukaisessa ja monipuolisessa teoksessa on lähes 30 000 hakusanaa. Osh 280 mk.

* * *

Kirjoja ja kasettia on saatavissa hyvin varustetuista kirjakaupoista kautta maan tai suoraan kustantajalta:

Oy Finn Lectura Ab
Rautatieläisenkatu 6, 00520 HELSINKI
puh. (90) 1502 348, fax (90) 1502 409

VÄITÖKSIÄ

Discourse Functions of Adverbial Placement in English: Clause-Initial Adverbials of Time and Place in Narratives and Procedural Place Descriptions

Åbo Akademiassa tarkastettiin 16.1.1993 FL Tuija Virtasen väitöskirja "Discourse Functions of Adverbial Placement in English". Vastaväittäjänä oli professori Gunnel Tottie (Zürichin yliopisto). Tuija Virtanen toimii Åbo Akademiassa englannin kielen lehtorina.

Tutkimuksessa tarkastellaan adverbiaalin paikkaa tekstin ja diskurssin näkökulmasta. Adverbiaaleja on perinteisesti tutkittu lausekieliopin keinoin, mikä antaa puutteellisen kuvan niiden paikan määräytymisestä lauseessa. Lauseen ja virkkeen muoto, ja siten myös adverbiaalin paikka, on sidoksissa ympäröivään tekstiin ja diskurssiin.

Tutkimus rajoittuu lauseenalkuisiin aikaa ja paikkaa ilmaiseviin adverbiaaleihin kahdessa kirjoitettua nykyenglantia edustavassa tekstityypissä: kertomuksessa ja opaskirjatekstissä. Ratkaisevan tärkeitä adverbiaalin paikkaan vaikuttavia tekijöitä ovat tekstin tuottajan valitsemat tekstistrategiat, informaation kulku tekstissä ja tekstin maailmankuvaamme heijastama ikonisiteetti. Teksti ja diskurssi vaikuttavat adverbiaalin paikkaan lauseessa ja usein määräävätkin sen sijoittumisen. Adverbiaalin paikka vaihtelee tekstityypeittäin. Tutkimus lisää myös tietoa tekstin ja diskurssin rakenteesta yleensä. Siinä selvitetään useita alan keskeisiä käsitteitä ja esitetään tekstien tutkimukseen yleisemminkin sopiva tekstitypologinen malli.

Resumé

Syftet med avhandlingen är att studera adverbialplacering ur ett text- och diskurslingvistiskt perspektiv. Adverbial har traditionellt studerats med hänsyn enbart till satsgrammatiska aspekter, vilket ger en ofullständig bild av deras placering i satsen. Satsens form, och därmed adverbialens position i satsen, påverkas även av den text och diskurs satsen ingår i.

Avhandlingen begränsas till satsinledande tids- och rumsadverbial i två typer av skriven engelska: berättelser och reseguidetexter. Avgörande viktiga faktorer bakom adverbialplacering är textproducentens val av textstrategier, textens informationsflöde samt textens ikoniska avspiegling av vår uppfattning av omvärlden. Text och diskurs influerar - och avgör även ofta - adverbialplaceringen, och denna varierar på ett karakteristiskt sätt enligt texttyp.

Avhandlingen bidrar också mer generellt till text- och diskurslingvistiken, genom att förklara ett antal centrala begrepp samt utveckla en texttypologisk modell.

Abstract

The thesis deals with discourse functions of adverbial placement in contemporary written English. The scope of the study is limited to clause-initial adverbials of time and place in narratives and procedural place descriptions.

The perspective from which adverbials are viewed in the study fundamentally differs from that used in most work done so far in the field. Adverbial placement is a topic frequently discussed in terms of sentence grammar, which, however, cannot fully account for the phenomenon. Adverbial placement is shown to be affected, and often

determined, by factors working outside the particular clause or sentence in which the adverbial appears.

Evidence of underlying conflicts between sentence grammar and text, and further, between different textual and discoursal forces are sought in the text, which is assumed to reflect the text producer's text strategy. A detailed analysis of a number of near-prototype texts shows that important textual and discoursal motivations behind adverbial placement include text type, text strategies or text-strategic continuities, information dynamics, and experiential iconicity. Adverbial placement varies according to text type, and it is affected by the type of text-strategic continuity displayed on the textual surface. Text-strategic continuities create cohesion and coherence in the text. At the same time, their exponents, such as a chain of initially placed temporal or locative adverbials, segment the text into smaller units and indicate the hierarchy of the text structure. Text-strategically important adverbials typically convey inferrable information - in line with their multifunctional role in the text. They may, however, have any information status, and this also seems to reflect the hierarchy of text structure.

A conceptual analysis of a number of central notions in the study of text and discourse is provided, and a text-typological model for the study of texts is outlined. The study thus also contributes more generally to our knowledge of text and discourse.

ORGANIZATION IN DISCOURSE

REGISTRATION FORM

NAME

AFFILIATION.....

ADDRESS.....

I intend to present a paper on.....

.....

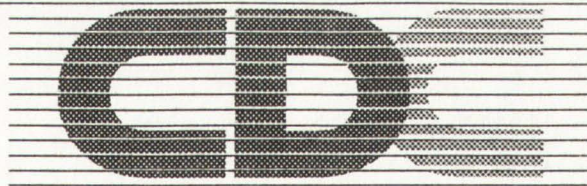
.....

Rooms are available at the Conference Centre for FIM 155/double room and FIM 255/single room. Prices are per person per night including breakfast and morning sauna.

I will need accommodation SINGLE ROOM / DOUBLE ROOM

Please return by 31 August, 1993 to

ORGANIZATION IN DISCOURSE
Department of English
University of Turku
20500 Turku, Finland

A Anmeldung zu einem Seminar für ausländische Deutschlehrer

▶ TEILNEHMER

Name wie im Paß Vorname wie im Paß

Geburtsdatum Nationalität weiblich / männlich

▶ PRIVATANSCHRIFT

Straße, Hausnummer oder Postfach Telefon

Land, Postleitzahl, Wohnort Telefax

▶ SCHULANSCHRIFT

Name der Schule

Straße, Hausnummer oder Postfach Telefon

Land, Postleitzahl, Wohnort Telefax

▶ UNTERRICHTSTÄTIGKEIT Ihre Antworten helfen uns, Ihren Kurs optimal vorzubereiten!

Sind Sie Muttersprachler(in)? ja nein

An welcher Schulform unterrichten Sie? _____

auf der Niveaustufe: Grundstufe Mittelstufe Oberstufe

in der Fachrichtung Allgemeinsprache Fachsprache Wirtschaft Fachsprache Technik

Welche Zielgruppen unterrichten Sie? _____

Wieviel Stunden Deutschunterricht haben Ihre Teilnehmer pro Woche? _____

Welche Wünsche haben Sie
im Bezug auf das Seminar? _____

im Bezug auf das zusätzliche Rahmenprogramm? _____

▶ KORRESPONDENZ UND RECHNUNG Privatanschrift Schulanschrift

▶ GEBUCHTES SEMINAR

Fachsprache Wirtschaft Nr . 000 002 500 2.8.-13.8.93
 incl. Hotelunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 2.080,-
 incl. Privatunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.550,-

Lernziel Kommunikation Nr . 000 000 500 16.8.-27.8.93
 incl. Hotelunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.870,-
 incl. Privatunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.380,-

▶ DATUM, UNTERSCHRIFT _____

Tilaan Kielikeskustelua-lehden
vuodeksi 1993

Nimi: _____

Osoite: _____

Jyväskylän yliopisto

Korkeakoulujen kielikeskus

PL 35

40351 JYVÄSKYLÄ

2

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
PL 35
40351 JYVÄSKYLÄ

ISSN 1236-1771
Pica-Paino Oy
1993